

Boudewijn! Het is weer zomer!

Versijnt tweewekelyks (niet in de zomer)
Afgiftekantoor 1050 Brussel 5, V.U.: D. Vaccaro

Weerd examens?
't is toch altijd iets hé

De Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur

INTERVIEWS MET

SAID EL KHADRAOUI

FONDS PASCAL DECROOS

VINCENT BAL

BEN FORTUYN

**EN NOG VEEL MEER...
GEMALEN PULP**

Bologna "Van Christus tot Oosterlinck"

Editoriaal

“ELKE STUDENT EEN LAPTOP!”

Onze universiteit komt soms met de gekste voorstellen op de proppen. Buiten het feit dat ze op de bovenste etage van het nieuw gebouw een vivarium willen aanleggen, lag er een tijdje geleden een ander voorstel op de vergadertafel. Men wou namelijk elke VUB-student voorzien van een laptop. Nu, met het principe om de computervoorzieningen aan de VUB te verbeteren is niks aan de hand. Integendeel, daar is dringende nood aan. De huidige toestand lijkt van de Middeleeuwen te dateren. Maar aan de uitwerking van het plan schortte toch het één en het ander...

Op het eerste zicht lijken zich geen problemen voor te doen. De basisidee om elke student en elke docent van een laptop met internetaansluiting te voorzien, kan, volgens mij, enkel aangemoedigd worden. Er zou namelijk een discrepantie bestaan tussen de ICT-voorzieningen die een student nodig heeft, en die de VUB kan voorzien.

Daarbij zouden ICT-cursussen georganiseerd worden, zodat iedereen zijn kennis omtrent de materie kan bijschaven. Maar het kan niet allemaal mooi blijven...

Het eerste probleem is -uiteraard- van financiële aard. Om het ganse zootje te kunnen betalen, dacht men op zoek te gaan naar sponsors. Oorspronkelijk ging men ervan uit dat Microsoft wel als

promotiestunt gratis laptops zou leveren. Deze multinational heeft er echter geen baat bij om aan elke student een laptop weg te schenken. De schrandere marketing-managers van Microsoft beseffen ook wel dat praktisch elke student sowieso over een eigen computer moet beschikken om zijn studies naar behoren te kunnen beëindigen. Na deze deur op de neus te hebben gekregen, schaaften men het plan wat bij en zou de universiteit, samen met andere sponsors, instaan voor een bescheiden aankoopprijs voor de studenten. Na aankoop zou de student *eige-*

naar worden van de laptop, zo staat in het actieplan. Dit is een zeer ruime interpretatie van het woord eigenaar, want er hangen toch wat voorwaarden aan vast. Er zou jaarlijks gecontroleerd worden welke software op de laptop geïnstalleerd werd. Dit om het gebruik van illegale copies te verhinderen, en ander zwaar crimineel computer-gebruik tegen te

stige trappen van Gebouw D. Ook is het bij sommigen beginnen te dagen dat -met de huidige onwikkelingssnelheid van de technologie- wanneer een 1e kan student aankomt op de VUB en zich een laptop aanschafft, deze laptop in de licentie-jaren van die student alweer vervangen mag worden...

gaan. Het Big Brother-gehalte verhoogt nog, want het Rekencentrum zou een voortdurende netwerk-controle uitvoeren.

Men zou bij het aanschaffen van de apparatuur ook geopteerd hebben voor een "wireless" internetverbinding. Nu blijkt echter dat de technologie voor zo'n verbinding nog helemaal niet op punt geresteld is, en ook vrij duur is, zij het met korting. Het zou anders wel grappig geweest zijn, konden we allen lekker gezellig met elkaar chatten op de toekom-

Men was er algemeen van overtuigd dat dit plan zou doorgevoerd worden, en dat 'de uitstraling' van onze universiteit hierdoor opgekrikt zou worden. Gezien de concurrentie, waar de VUB domweg zelf mee is ingestapt, kan ze alles wat deze uitstraling ten goede komt best wel gebruiken. Op de infodagen werden de bezoekers reeds gelokt met foldertjes waarin de hele actie verheerlijkt werd. 'Ja, ook uw kind zou over zo'n laptop kunnen beschikken'. Het plan moest enkel nog -bij wijze van formaliteit- goedgekeurd worden door

de Raad van Bestuur, en de voorbereidingen konden getroffen worden. In de Raad waren er sommigen die toch enkele graten zagen, vooral i.v.m. de uitdieping van onze alombekende financiële put. Daarbij kwamen nog bovengenoemde euvels, waardoor het plan resoluut afgeketst werd. Jammer voor het werk dat er ingestoken werd, het principe leek op het eerste zicht wel in orde. En nu moeten al die foldertjes herdrukt worden...

Mauger Mortier

Inhoud:

<u>pagina 2</u> Editoriaal	<u>pagina 13-14</u> De slag om Jeruzalem	<u>pagina 21-25</u> Het Examen- reglement
<u>pagina 4-8</u> Bologna: Van Christus tot...	<u>pagina 15-16</u> Interview: Fonds Pascal Decroos	<u>pagina 26-27</u> K.U.T.-Site: Interview met Vincent Bal
<u>pagina 9</u> Trommels	<u>pagina 17</u> Column	<u>pagina 27-29</u> K.U.T.-Site: Filmrecensies
<u>pagina 10-12</u> Interview: Said El Khadraoui	<u>pagina 18-19</u> Fabeltjeskrant: Ben Fortuyn	<u>pagina 30-31</u> KultuurKrant
	<u>pagina 20</u> The Lost Pages	<u>pagina 32</u> The Deathstar

Uitnodiging

Op 8 mei houdt "De Moeial" haar jaarlijkse **Algemene Vergadering**. Elk lid van de V.U.B. is welkom.

*Afspraak om 20u
Boven het KK (GALLERY')*

Bologna(d)evolutie

VAN CHRISTUS TOT OOSTERLINCK

“CHRISTELIJKE, EUROPESE TOPUNIVERSITEITEN KOMEN SAMEN IN LEUVEN”

Niet alleen op nationaal vlak worden er associaties gemaakt, maar ook op Europees vlak vormen universiteiten associaties, verenigingen of netwerken. Waar bijna elke Europese universiteit deel uitmaakt van de EUA of de "European University Association" kan een universiteit op zich ook deel uitmaken van een bijkomend netwerk. In Vlaanderen is de verdeling als volgt. De Katholiek universiteit Leuven behoort tot het Coïmbra-netwerk, genoemd naar de eeuwenoude katholieke Portugese universiteit waar deze groep, begin jaren '80, opgericht is. De Rijksuniversiteit van Gent is lid van het Santander-netwerk en de Vrije Universiteit Brussel behoort op het vlak van institutionele samenwerking tot het UNICA-netwerk. Daarbuiten beschikt Europa ook nog over de Compostella-groep en enkele andere kleinere netwerken. Maar terug naar Vlaanderen, mijn vlakke land. Op Vlaams niveau weerspiegelt de VLIR dus in grote lijnen deze Europese verdeling. So what? horen we u zeggen? Toch, er is meer aan de hand.

ONCE UPON A TIME IN LEUVEN (zie pagina 6 voor persbericht)

Welke mogelijke rol spelen deze netwerken in de actualiteit, vanwaar al deze heisa? De toenemende internationalisering noopt tot samenwerking moet men gedacht hebben. De Coïmbragroep is één van de exponenten van deze evolutie maar heeft ze ook op gang gebracht. De collega's van het Leuvense studentenweekblad Veto besteedde in Nummer 21 dan ook een hele pagina aan de recente bijeenkomst van de Coïmbragroep in Leuven. Doch de achtergrond van dit gebeuren vraagt enige bijkomende informatie iets wat we lijken te missen in haar berichtgeving. Het zet de feiten toch in een ietswat anders daglicht. De Leuvense rectorale overheid speelde bij de oprichting van deze Coïmbra groep in de 1985 een niet onbelangrijke rol. Leuven was in de jaren 1980 al langer bezig zijn positie op het Europese onderwijslandschap in te nemen en bondgenoten te zoeken. Dat bleek uit de oprichting van de Coïmbragroep, de organisatie van de "oude, prestigieuze en van Christelijke oorsprong zijnde" Europese universiteiten. Dit gebeurde in 1985, het jaar waarop Roger Dillemans (een naam die we nog veel gaan tegenkomen) als CVP-candidaat, op last van het Belgisch episcopaat en tegen de wil van de meerderheid van de toenmalige Leuvense universitaire gemeenschap in, tot opvolger van wijlen

Piet De Somer werd gebombardeerd. Eenzelfde episcopaat waarvan wordt vermoedt dat ze rond de associatievorming alle hogescholen met een katholieke inrichtende macht rond de KULeuven tracht te scharen.

Hierover Piet Henderikx, van de internationale relaties aan de KULeuven, recent in Veto over de bijeenkomst van de Coïmbragroep in Leuven, "Je kunt zeggen dat het de traditionele topuniversiteiten zijn in hun land, stuk voor stuk eerbiedwaardige universiteiten, zoals Granada, Heidelberg, Leiden. Onze universiteit is één van de

voortrekkers geweest van de Coïmbragroep en heeft eigenlijk altijd heel hard gewerkt aan het initiatief." om het maar eens met iemand anders zijn woorden te zeggen.

1985 was ook hetzelfde jaar dat paus Johannes-Paulus zijn oproep lanceerde aan de katholieke universiteiten, om opnieuw het voortouw van het intellectueel leven in Europa op zich te nemen. Het klinkt dan ook niet zo verwonderlijk dat de universiteiten van de Coïmbragroep zich in die zin als topuniversiteit wil profileren. Verder denken ze de banden tussen hun zogenaamde topuniversiteiten (die niet in een hoofstad zijn gelegen) verder aan te halen en énog meer te willen wegen op de Europese besluitvorming rond het hoger onderwijs en in de respectievelijke landen.

Piet Henderikx in Veto, "Er is op dat vlak weinig gebeurd, bijvoorbeeld wat betreft de Bologna-verklaring. Daarom zal er nu in Leuven een document besproken worden, een soort sterktezwakte analyse (voor de kenners een SWOT-analyse), waarbij vanuit de sterkte zal nagegaan worden wat de groep in de toekomst kan betekenen. Vanuit haar sterkte zowel op het vlak van onderzoek als onderwijs- zou de Coïmbragroep volgens mij wel best wat zwaarder kunnen wegen op het politiek niveau. Dat is iets wat ter discussie voorligt. Er is misschien te weinig proactief en prospectief gehandeld."

Elk netwerk heeft ook een eigen secretariaat in Brussel. Het lijkt een werkelijke must, dat blijkt uit de recente SWOT-analyse die het Santander-netwerk over haar eigen netwerk heeft gemaakt aangaande haar jaarlijkse bijeenkomst: *"It has an office in Brussels, enabling personal contacts to be made with staff in the relevant offices in the Commission, and is well placed for lobbying."* Voorts raden de opstellers van deze analyse een nauwere samenwerking aan met andere netwerken, meer bepaald het Coimbra-netwerk, *"The Secretariat should set up regular contact with other HE groups, particularly perhaps the Coimbra Group (which also has an office in Brussels) and the European Universities Association. This contact should include sharing of knowledge and the likelihood of early warning of possible activities in which the Santander Group could be involved."* Maar er zijn ook gevaren aan verbonden meer bepaald: *"Challenges posed by other groupings/consortia in higher education."* bv. andere netwerken zoals het Unica-netwerk. Het Unica-netwerk, waar de VUB en de ULB deel vanuit maken, heeft haar secretariaat op de ULB zelf. Het Unica netwerk verenigt vooral veel universiteiten die in een hoofdstad zijn gelegen. Challenges?

cumul, CuMULus, CUMULARIUM

Vorig jaar mocht de universiteit van Bristol de genadige zijn, de nieuwe voorzitter van de Coimbragroep wordt dit jaar de KULeuven met rector André Oosterlinck. Een functie die hij zal combineren als 'bestuurslid' van de EUA (European University Association) waarin hij vorig jaar verkozen werd. Het zal komende jaar meer dan duidelijk worden welke belangen en visies van de Coimbragroep via de EUA naar voor zullen worden geschoven, in hoeverre dit natuurlijk al niet het geval was. Hier berichtte Guy Tegenbosch, schrijver van dienst, nog verleden jaar over in De Standaard. Niets voor niets schreef hij dat het netwerk met de meeste stemmen (al dan niet via coalitievorming met een ander netwerk of onafhankelijke universiteiten) een 'bestuurder' uit eigen rang kan leveren in het bestuur van de EUA. De EUA (opgericht op 31 maart 2001) was een samengaan van de CRE (Confeder-

rence of European Rectors) en de Confederation of European Union Rectors' Conferences. De CRE was een belangrijke partner voor de Europese Commissie. Ze voerde grote onderzoeksopdrachten voor de Europese Commissie uit, vaak op het vlak van de Europese onderwijsprogramma's. De voorzitter van de EUA, in dit geval Oosterlinck, wordt daarbij ook de officiële gesprekspartner voor de Europese universitaire wereld bij de Europese overheid. Wat ruikt hier toch zo?

Oosterlinck is bestuurslid van de EUA, voorzitter van de Coimbragroep en on- dervoorzitter van de VLIR

BELANGEN

Welke belangen zou de Coimbragroep dan graag verwezenlijkt zien? Luc Delbeke van de KULeuven zet ze voor ons in het Belga-artikel nog eens graag op een rijtje. *"We willen nauwlettend toekijken op de criteria die de nog op te richten nationale accrediteringsorganen zullen hanteren. Het is daarbij niet uitgesloten (lees: zeker en vast) dat we een eigen accrediteringsorgaan in het leven roepen."* Een orgaan dat kan bepalen wie een topuniversiteit is en wie niet? Een stap die de verdere elitarisering en concurrentie in de hand werkt. De pretentie die hier wordt aangenomen tart elke verbeelding. De eeuwige vraag blijft 'wat is kwaliteit?', is zoiets definieerbaar. Zulks lijkt dan louter nog gebaseerd te zijn op gezagsargumenten, iets wat we nauwelijks objectief kunnen noemen. Is hetgeen dat overblijft niet meer dan een verkapt selectieproces? Een logica met nefaste gevolgen voor de universiteiten gezien in welke concurrentie ze worden meegezogen, 'iets waar de grootste ook de beste is?', ook met gevolgen voor de studenten, de universiteiten inclusief het academisch personeel. Blijven diploma's nog gelijk? Wat gaan de voorwaarden worden om op zo een topuniversiteit te mogen studeren? Wordt het misschien belangrijker op welke secundaire school ik heb gezeten? Want een bepaalde secundaire school kan dan toch ook kwaliteitsvoller zijn dan de andere, iets wat men toch in de Guimardstraat bij

het VSKO (Vlaams Secretariaat voor het Katholiek Onderwijs) beweerd over haar eigen net. Deze obsessieve compulsieve dwang naar prestatiedrang, 'kwaliteit' en 'de beste willen zijn' lijkt nog veel slachtoffers te gaan maken. Weet men waar men begint maar weet men ook waar men eindigt? Over die accreditering, waar ze een rol in wil spelen, zegt de Coimbragroep nog het volgende in het Belga-artikel: *"Een niet-geaccrediteerde opleiding, die dus niet aan de eisen voldoet, zou financiering verliezen en geen erkende diploma's kunnen uitreiken."* Dit feit hebben ze reeds kunnen waarmaken in het nieuwe Vlaamse structuurdecreet. Dat er via deze constructie de drie principes, vrijheid van onderwijs, het gelijkheid- en non-discriminatiebeginsel (dit kon u reeds lezen in februari-nummer van De Moeial) met de voeten wordt getreden lijkt daarbij van secundair belang.

Europese ontwikkelingen tijdens de oprichting van de Coimbragroep

Bij de oprichting van Coimbragroep voltrokken zich ondertussen op het niveau van de Europese gemeenschap ook diepgaande en - al was dat toen nog niet zo duidelijk - onrustbarende ontwikkelingen. In de context van het steeds meer gemonialiseerde kapitalisme en onder druk van de toenemende concurrentie met de economische grootmachten Amerika en Japan, liet zich de nood aan een sterkere en dus vrijere interne Europese markt gevoelen, en werd de roep om politieke initiatieven, die deze integratie konden bevorderen, luider. Dat was althans de mening van een groep van ongeveer 70 grootindustriëlen die zich eind jaren '70 verenigden in een discrete lobbygroep met als doel het beleid van de Europese commissie meer in de voor hun gewenste richting te sturen. De commissie kan immers, zij het na goedkeuring door de bevoegde ministerraad, maar zonder enige verdere pottekijkerij, bindende richtlijnen uitvaardigen. Deze gewenste richting omvatte zaken waarvan men heel goed wist dat zij er, zeker toen, in de Europese lidstaten via de normale politieke kanalen nooit konden worden doorgedrukt. De naam van deze lobbystructuur - die nog altijd bestaat en ondertussen sinds lang erkend is als een officiële gesprekspartner van de Euro-

De KULeuven wil met Coïmbra wegeu op accreditering (Belga, 22/04/2002)

Brussel (belga) — De 35 Europese universiteiten die samen de Coimbra Group vormen willen een rol spelen bij de accreditering van opleidingen van het hoger onderwijs. De KULeuven is één van die Coimbra universiteiten, net als onder meer de universiteiten van Leiden, Oxford, Cambridge, Salamanca, Granada en Praag.

De 35 universiteiten hielden de voorbije dagen in Leuven hun jaarlijkse algemene vergaderingen. De grootscheepse hervormingen van het Europese hoger onderwijs, met de invoering van een bachelor/master structuur stond uiteraard op de agenda.

De Coimbra-universiteiten beslisten dat ze samen een rol willen spelen bij de accrediteringen van opleidingen. Een niet-geaccrediteerde opleiding die dus niet aan de (kwaliteits) eisen voldoen, zou financiering verliezen en geen erkende diploma's kunnen uitreiken.

Luc Delbeke van de KULeuven zet de doelstellingen van de Coimbra Groep uiteen: *"We willen nauwlettend toekijken op de criteria die de nog op te richten nationale accrediteringsorganen zullen hanteren. Het is niet uitgesloten dat we een eigen accrediteringsorgaan in het leven roepen. Een ander streefdoel voor de nabije toekomst is twee of drie universiteiten, op het niveau van voortgezette academische opleidingen, gezamenlijke studieprogramma's te laten ontwikkelen. Studenten die dat diploma willen behalen, zouden dan een tijd lang aan elk van de deelnemende instellingen studeren."*

pese commissie - is: **The European Round Table of Industrialists (ERT)**. Van in den beginne hebben Belgen er een invloedrijke rol in gespeeld. Een van die Belgische motoren uit de beginfase was de machtige industrieel en conservatieve katholiek Etienne Davignon. Wat voor soort zaken de ERT dan wel zo graag zag gebeuren kan nu, 20 jaar later, heel eenvoudig worden aangeduid: de 'Euro'. Deze is er niet alleen op hun voorstel gekomen, maar werd ook min of meer volgens een door hun opgesteld tijdschema gerealiseerd. Wat heeft deze lobbystructuur nu te maken met het onderwijs en de bijeenkomst van de eerbiedwaardige Coïmbragroep en meer bepaald Leuven?

Het 'Memorandum on Higher Education'

De 'Memorie van Toelichting' bij het Coensdecreet (decreet omtrent de universitaire organisatie begin jaren 1990, genoemd naar toen, nu wijlen, Vlaams Minister van Onderwijs Daniel Coens, CD&V) bevatte een verwijzing naar de inspiratiebron die deze eigenaardige lucht verspreidde. Want die blijkbaar bijzonder inspirerende tekst dook op

nieuw op als referentie in een document dat binnen de Europese commissie werd voorbereid als grondslag voor een richtlijn over het onderwijsbeleid in de Europese Gemeenschap: deze 'Green paper' over onderwijs werd na de officiële publicatie ervan bekend als het 'Memorandum on Higher Education in the European Community'. De inhoud van dit document was catastrofaal. De politieke krachtlijn ervan was het ondergeschikt maken van het hoger onderwijs aan de belangen van de Europese grootindustrie. Eén van de centrale ideeën was het creëren van een Europese universitaire hiërarchie, met aan de top een klein aantal zogenaamde 'centers of excellence', de eigenlijke volwaardige universiteiten, en een groot aantal meer of minder gespecialiseerde 'academische' instellingen die afgestudeerden zouden 'afleveren' in 'opleidingen' afgestemd aan de noden van de arbeidsmarkt. Op de zgn. topinstellingen na, die door hun intellectueel monopolie garant zouden staan voor de noodzakelijke 'innovativiteit', werd het hoger onderwijs dus onderworpen aan uitsluitend economische imperatieven. Ter verwezenlijking van deze doelstellingen diende een nauwe samenwerking tussen bedrijfsleven en

universiteiten in het universitair bestuur structureel te worden ingebouwd. Deze samenwerking diende beloond te worden d.m.v. **koppeling van de publieke financiering aan succesvolle samenwerking met de industrie**. De toegang tot het hoger onderwijs zou afhangen van de noden van de arbeidsmarkt, die zelf weer bepaald worden door de ontwikkelingen in de eengemaakte Europese interne markt. Externe kwaliteitscontrole zou, naar analogie met de 'quality control' in het bedrijfsleven, instaan voor controle op de behaalde resultaten. Tenslotte diende permanente vorming tot een hoofdtaak van de universiteiten te worden uitgebouwd, in het kader van de recyclage van uit de boot gevallen werkrachten en het op peil houden van het technologisch potentieel van de 'human resources', zonder dat de industrie de financiële last daarvan diende te dragen. Dit document, dat gelukkig genoeg uitlekte voor de feitelijke beslissing erover was genomen, werd na een jaar intensief en vanuit de Belgische studentenkoepels FEF (Fédération des Etudiants Francophones) en VVS (Vereniging van Vlaamse Studenten) gecoördineerd lobbywerk door het veto van (jawel) de ondertussen Daniel Coens opgevolgde Vlaamse onderwijsminister Luc Van den Bossche (SP.A) afgeschoten op de informele onderwijsministerraad van 27 november 1992. Dit Memorandum werpt echter een heel ander licht op de in verschillende Europese lidstaten doorgevoerde of op dat moment ter tafel gelegde hervormingen van het universitair onderwijs, ook deze in België. Want de oorsprong van het Memorandum brengt ons, via een kleine omweg, terug bij de ERT.

Het Memorandum: achtergronden

In het voorwoord tot het Memorandum wordt verwezen naar een rapport van het IRDAC, het Europees sociaal-economisch overlegcomité. In de inleiding van dit document wordt expliciet gezegd dat een geharmoniseerde Europese hoger onderwijspolitiek noodzakelijk is voor het veroveren en veiligstellen van een Europese hegemonie in de economische strijd met de Verenigde Staten en Japan. Dit IRDAC-rapport is zelf weer een (gematigde) herformulering van de krachtlijnen van het ERT-rapport over hoger onderwijs, dat werd vrijgegeven in 1989. In deze tekst geen spoor

meer van de dubbelzinnigheid van de latere documenten. De schuld van de Europese sociaal-economische problemen ligt bij het niet aan de noden van de industrie aangepaste onderwijs. Dit komt omdat de Europese landen hun jongeren toestaan om (min of meer) vrij hun studiekeuze te bepalen. Dit kan verholpen worden door de industrie een grotere vinger in de pap te geven in zowel het bestuur van de universiteiten, als in de samenstelling van hun curricula. Deze zouden dan op hun beurt weer onderworpen moeten worden aan een controle door 'industry inspectors'. Het rapport erkent weliswaar dat de variëteit aan universitaire structuren en ideologieën oude culturele wortels heeft, maar stelt dat het in het licht van de ontwikkelingen in de wereldeconomie onverantwoord is die nog langer in stand te houden.

Laten we samenvatten. Het Coensdecreet, dat een verregaande hervorming van het universitair onderwijs in Vlaanderen beoogde, werd gebaseerd op een tekst die mee aan de basis lag van een ontwerp van Europees onderwijsbeleid, het Memorandum. Dit Memorandum was op dat moment nog nergens bekend, laat staan in het openbaar besproken. Het Memorandum was op zijn beurt niets meer dan een 'beschafte' herformulering van een ERT-rapport, dat in termen die expliciet in strijd zijn met de grondwettelijke principes waarop het hoger onderwijs in de nog altijd soevereine Belgische staat berust, pleitte voor een doorgedreven 'harmonisering' van het Europese hoger onderwijs, ten einde de economische belangen beter te dienen. Het Coensdecreet was, na massaal protest, in afgezwakte vorm doorgevoerd. Van den Bossche heeft later slechts onder zware politieke druk tegen het Memorandum zijn veto gesteld. Dit laatste feit heeft de ambitieuze onderwijsplannen van de ERT niet alleen ernstig vertraagd, maar dwong de EG-burecratie (en de haar steunende onderwijsministers) tot het volgen van een andere, voorzichtigere strategie. In 1996 verschenen zowel een nieuw ERT-rapport als een nieuw 'Green Paper'. De benadering was nu schijnbaar indirect, maar met nog altijd dezelfde - uitgesproken - doelstellingen. De inschakeling van de Europese hoger onderwijsstructuren diende nu te gebeuren door de implementatie van "nieuwe technolo-

gieën" (o.a. ICT) in het kader van het "lifelong learning"-project (zie ook door de EU-commissie het goedgekeurde memorandum on life-long learning), waarvan de achterliggende ideologie hoger werd beschreven. Op het vlak van deze "nieuwe technologieën" (informatie- en communicatietechnologie) is de Coimbra Groep ook een sterke promotor.

Om de prent volledig te maken, dienen we ons nog af te vragen waar Leuven zich in heel deze constellatie situeert. En ook hier gaf het Memorandum uitsluitel. Onder het kopje "achtergrond en context" wordt immers niet alleen naar de reeds hoger vermelde conferentie in Siena verwezen. Er wordt bovendien vermeld dat deze conferentie is voorbereid op een door de Europese Commissie in juni 1989 aan de Katho-

---

Koppeling van de publieke financiering van de universiteit aan een succesvolle samenwerking met de industrie. Zoals in Spanje reeds het geval is.

---

lieke Universiteit Leuven georganiseerde workshop, bijgewoond door representatives of higher education institutions, of ministries (...) and of industry and economic life. Op deze selecte workshop werd het idee van de excellentiecentra voor het eerst officieel gelanceerd. Bovendien maakte bij die gelegenheid madame Papandreou, toenmalig Europees commissaris voor sociale aangelegenheden, bekend dat er een 'Green Paper' zou komen om een en ander in praktijk om te zetten. Het was ook bij die gelegenheid dat de achterliggende politieke dimensie van een dergelijke onderwijshervorming door de toenmalige Franse minister van onderwijs en technologie nog eens dik in de verf werd gezet. Leuven verzorgde goed haar relaties met de Europese bureaucratie. Dat deed ze dit jaar weer door iemand uit de EG-burecratie die zich verdienstelijk maakte i.v.m. het hoger onderwijs een eredoctoraat te geven, wat ze in het verleden ook al eens heeft gedaan.

Regeringswissel

Wanneer wij ons het type vertegenwoordiger herinneren dat voor België van bij

het begin aanwezig was in de ERT, dan kunnen wij ons over de klaarblijkelijke overeenkomst tussen de doelstellingen van de ERT en de Coimbra-groep, (inclusief Leuven) niet al te veel verwonderen. Dit wordt ook ten overvloede bewezen door het feit dat ere-rector Dillemans in het optimalisatierapport (aangaande de rationalisatie van de universiteit en universitaire opleidingen) van 1997 toen expliciet verwees naar een nieuw rapport dat door Leuven in opdracht van de ERT werd voorbereid. Het invoeren van "nieuwe technologieën" in het onderwijs is een kernstuk van het "lifelong learning" stokpaardje van de Europese industrie, om de hoger vermelde redenen. Het zal ons dan evenmin verwonderen dat wij dit, naast de voorziene "optimalisering", nog steeds als hoofdaandachtspunt terugvinden in de huidige Vlaamse regeringsverklaring. Iets wat nog meer gestimuleerd wordt door de hoeveelheid aan financiering via fondsen en onderzoeksprogramma's. Ook de VUB is zonder nadenken meegestapt in dit ideologisch geladen project. Nadat Roger Dillemans, bij het aantreden van Marleen Vanderpoorteren (VLD) als minister van onderwijs, de deur werd gewezen bij het departement onderwijs vonden we hem ook nog terug bij één van de werkgroepen van de CRE. Dit keer evenwel als voorzitter van de werkgroep 'Industry-University forum' gesponsord door jawel, de ERT. Als het niet Dillemans was om wie Minister Vanderpoorteren om raad vroeg dan is het wel het Vlaams Economisch Verbond (VEV). Merkwaardig want in 1997, nadat Dillemans zijn optimalisatierapport ter perse kwam: "...lanceerde het VEV zijn algemene onderwijsvisie. De visie inzake het universitair onderwijs werd naar aanleiding van de voortgangsrapporten van ere-rector Dillemans in de VEV-werkgroep 'Universiteit' verder uitgediept.", luidde het persbericht dat het VEV op 4 december 1999 verspreidde. Had ze Dillemans nochtans niet ontslagen? In hetzelfde persbericht stelde ze in haar 'partnerschap voor het hoger onderwijs' 4 kernboodschappen voor m.b.t. het hoger onderwijs. Eén daarvan was haar voorstel om de financiering van de universiteiten op basis van het aantal studenten te bevrozen: "Het financieringssysteem van de universiteiten is vandaag gericht op het aantal studenten die instromen. Het VEV stelt een verschui-

ving voor naar een financieringssysteem gebaseerd op outputindicatoren: kwaliteit van onderwijs en onderzoek.”, en nog, “Hiervoor moeten kwaliteitsindicatoren worden ontwikkeld die deze output kwantificeren. Een realistische aanpak is gefaseerd in deze legislatuur. In een eerste fase wordt de huidige basisfinanciering voor de universiteiten forfaitair (student-onafhankelijk) bevroren.” Wat recent ook gebeurde. Een maatregel die m.a.w. neerkomt op een enveloppenfinanciering. Alhoewel Dirk Van Damme (directeur van de VLIR en co-auteur van het structuurdecreet waarin het financieringsluik nog moet geschreven worden) in De Standaard van 29 april 2002 laat uitschijnen nog niet te weten hoe die nieuwe financiering er gaat uitzien wist het VEV dit in haar persbericht van 1999 al wel, op basis van outputindicatoren zoals kwaliteit van onderwijs en onderzoek: “In deze periode werken de universiteiten aan een verdere ontwikkeling van een relevant systeem van kwaliteitsindicatoren.”, m.a.w. een accrediteringsorgaan, “In een tweede fase wordt de huidige basisfinanciering terug variabel gemaakt. Dit variabel financieringsgedeelte wordt aan de universiteiten toegekend in functie van de kwaliteitsindicatoren. De ontwikkeling van de kwaliteitsindicatoren voor de meting van resultaten in elk van de opdrachten alsook in hun onderling verband staan hierin centraal. Op basis hiervan wordt de basisfinanciering terug variabel gemaakt. Dit nieuwe financieringsconcept met variabele financiering in functie van outputgerichte kwaliteitsindicatoren moet zo snel mogelijk operationeel zijn.”, of m.a.w., “een resultaatgericht financieringsconcept”. Van technocratisering gesproken. Het toekomstige accrediteringsorgaan zal in de toekomst niet alleen bepalen of een richting kwaliteitsvol is en mag aangeboden worden aan een bepaalde instelling, maar ook gedeeltelijk hoeveel financiering ze daarvoor krijgt.

Epiloog

Terug naar Dillemans. Sinds Dillemans ook reeds enkele jaren rector af was in Leuven, moest iemand van hetzelfde alooi hem opvolgen om “The Mission” verder te zetten. Oosterlinck leek de gedoodverfde persoon om Dillemans als rector op te volgen. De Oost-Vlaamse entrepreneur, industrieel en

DIXIT A. OOSTERLINCK (Rector van de KULeuven) in een recent interview met VETO, het Studentenweekblad van de Leuvense Overkoepelende kringorganisatie.

Over toelatingsproeven

“Als het van mij afhangt krijgt iedereen een toelatingsexamen, ik pleit al langer voor een verplichte, maar niet-bindende toelatingstest. Eigenlijk zou die wel bindend moeten zijn en wat in het buitenland als een logische zaak zou aanzien worden maar als de democratie bepaalt dat iedereen moet kunnen starten, dan moet het zo maar...” De wil om er werk te maken ontbreekt. De onderliggende reden is dat een dat met zo'n proef de verschillen tussen de onderwijsnetten aan de oppervlakte zouden komen. Het verschil in kwaliteit tussen het officieel en het vrij onderwijs zou zo worden aangetoond.”

Over de accreditering

“Het is niet zo dat accreditering gebruikt zal worden om een strakker toegangsbeleid te voeren, zoals studenten vrezen. Het gaat om het definiëren van de elementen die een opleiding moet aanbieden. Er zijn uiteraard verschillende soorten opleidingen waarvoor telkens een ander intellectueel profiel vereist is. Ook dat moet je via accreditering kunnen bepalen.”

Over het toewijzen aan sterren aan universiteiten

“Ik ben niet voor, maar ook niet tegen. Zo'n systeem zal er automatisch komen als de overheid nog te lang wacht om een degelijk accrediteringssysteem in te voeren. Wij vinden kwaliteitszorg zeer belangrijk en in een concurrentiële omgeving is accreditering essentieel. Het sterrenstelsel zal ook nooit helemaal verdwijnen, want ook de naam en faam van een universiteit worden steeds meer van betekenis.”

Over de evolutie van de Bologna-verklaring

“Wat is de reden van die beweging? Dat zijn economische redenen. Niet dat het onderwijs een economisch goed is, maar in een open-markt zal ook het hoger-onderwijs daar de gevolgen van voelen. We zitten in een kennis-economie en dus spelen de instellingen die kennis creëren, overdragen en verdelen daarin een centrale rol.”

burgerlijk ingenieur, had alle eigenschappen om het roer stevig in handen te houden en de Leuvense Alma Mater naar een hoger niveau te brengen, dichterbij God wel te verstaan. Nu Oosterlinck voorzitter is van zowel de EUA en de Coimbra Groep en deze allebei een nauwe band onderhoudt met de ERT en de Europese Commissie moet men daar een sterk ‘ons kent ons’ gevoel hebben. Er zal nu meer dan ooit **prospectief en proactief** gehandeld worden, ten voordele van haar eigen organisaties en doelstellingen wel te verstaan, zowel hier op nationaal als op Europees vlak. De druk om het hoger onderwijs meer en meer op leest te schoeien van een economisch model en de vrije toegang te beperken, aangepast aan de noden van de arbeidsmarkt,

wordt steeds groter. Ook aan de eigen Alma Mater lijkt men zonder veel boeh en ba mee te stappen in dit economisch proces waar ze vroeger nochtans stevig tegen geageerd heeft. Ook alle opleidingsprogramma's aan de VUB zijn dit jaar reeds aangepast aan deze nefaste logica. Een programma-herziening zonder voorgaande zal volgend jaar blijken. De vraag is, gaat de druk en de ongelijkheid laten toenemen en de ketel laten springen of voor eens en altijd het vuur eronder afzetten.

Pieter Vissers

Opinie

TROMMELS

In het programma "Trommels en trompetten" (Canvas, u weet wel: dat met die walgelijke presentator die denkt dat hij sex-appeal heeft) kwam er een 'wetenschapsjournalist' aan het woord (zijn naam ontglipt me), die de stelling poneerde dat negers gemiddeld dommer zouden zijn dan blanken. Dit was de conclusie van een Amerikaans onderzoek naar de relatie tussen huidskleur en IQ. Naast het feit dat dit soort onderzoeken gevaarlijk is, aangezien het eigen is aan de mens om overal causale verbanden te zoeken, werpt zich de vraag op of het in de eerste plaats wel relevant is om een dergelijk onderzoek te voeren. In de VS worden bijna alle onderzoeksactiviteiten gesponsord. Wie geeft er opdracht tot dergelijk onderzoek? Extreem-rechtse vleugels, zodat ze hun stellingen met 'harde cijfers' kunnen verdedigen? De staat, zodat ze haar wanbeleid kan afschuiven op factoren die inherent zijn aan de benadeelde bevolkingsgroep?

Godverdomme, de nazi's deden gelijkaardige onderzoeken! Een mens is een mens, een huidskleur is slechts een kenmerk en rassen bestaan niet. Is dat zo moeilijk te aanvaarden? Onderzoeken als het voorgaande scheppen bepaalde mythes, stereotypes en vooroordelen, die een scheiding tussen bevolkingsgroepen teweeg brengen. Die scheidingen zijn nefast omdat in elk 'kamp' de stereotypes en vooroordelen groeien en broeien, zonder dat ze de kans krijgen omvergeworpen te worden.

Veel te vaak wordt er over minderheidsgroepen gepraat onder leden van een meerderheidsgroep, zonder de minderheden in de discussie te betrekken. Ook in het bovenvermelde programma,

waar drie blanken over negers waren aan het praten (twee weliswaar in het voordeel ervan), en waar de wetenschapsjournalist zijn ongezoeten mening steeds weer opwierp. Ik vraag me af of hij zich niet beschaamd had gevoeld als er een neger had bijgezet.

Iedereen heeft een rol in het bestaan van scheidingsmuren, maar sommige instellingen zouden dit moeten tegengaan. Bijvoorbeeld de staat, de pers of andere sociale organen hanteren ethische codes van gelijkheid en gelijkwaardigheid. Maar de media bijvoorbeeld, zouden behalve politiek correct te zijn, ook meer beroep moeten doen op alle soorten mensen. Wanneer krij-

gen we de eerste nieuwslezer met een andere huidskleur?

We moeten zelfs zo ver niet kijken. Onze huisvestingsdienst, hier aan de VUB, voerde lang tijd een quasi-racistisch beleid. Buitenlandse studenten kregen systematisch een kot op de Nieuwelaan (zoals we allen weten, de minst aantrekkelijke koten aan de VUB) en dan nog zo dicht mogelijk bij de spoorlijn. Dat is ronduit schandelijk aan een universiteit als de onze. Dat de reputatie van de universiteit op de heling werd gezet door een gebrekkig inzicht en een discriminerend beleid van Ludo Reuter, die indertijd bekend stond voor zijn 'toevallige blunders', is niet alleen gevaarlijk voor de academische overheid, maar ook voor de studenten. Na klachten van Forstis, de vereniging van buitenlandse studenten, kwam de problematiek op de agenda van de Commissie Huisvesting. Hoewel de discussie nog aan de gang is, staat Reuter nog steeds aan het roer van de dienst huisvesting. Hopelijk zal er nog iets gebeuren voor de start van het volgende academiejaar, zodat ook de buitenlandse studenten kunnen genieten van de 'luxe' van de Schoofslaan, de charme van de koten op de campus, of de stilte van de koten aan de voorkant van de Nieuwelaan. En daarbij, wie wil er nu geen begerige Spaanse griet of een lekkere Italiaanse gozer naast zich op kot?

DM

Interview

...MET SAID EL KHADRAOUI

“WEL, WIJ VINDEN HET BELANGRIJK DAT DE MENSEN ZICH GOED VOELEN”

Leuven, voor de ene een gezellige studentenstad, voor de andere niet meer dan een dorp met grote stad allures en voor sommigen het Walhalla van de universitaire wereld. In het stedencollege zetelt een jongeman van zevenentwintig jaar die nu al van een blitzcarrière mag spreken. Said El Khadraoui is schepen van cultuur, onderwijs, inburgering, ontwikkelings-samenwerking en studentenaangelegenheden. De Moeial voelde hem aan de tand over Leuven, het migrantenstemrecht, het Midden-Oosten en de recente ontwikkelingen in Frankrijk. Wanneer ze in de Wetstraat spreken over "da joenk", mogen ze voor mijn part in de Muntstraat spreken over "diene straffe gast".

Wanneer men rondkijkt in Leuven is het moeilijk te geloven dat de socialisten aan de macht zijn. Er wordt onnoemelijk veel geïnvesteerd in infrastructuur die, zo lijkt het, enkel en alleen de middenstand en de studenten ten goede komt.

Said El Khadraoui: Die infrastructurale ingrepen vallen meteen op, dat weet ik ook. Maar aan de andere kant doen we ook enorm grote inspanningen inzake buurtwerking, huisvesting zowel sociale huisvesting als woonprojecten voor één- of tweeverdieners. In de belangrijke wijken zijn er zogenaamde wijkmanagers om terug sfeer en ambiance in de wijk te brengen en zo de mensen dichter bij elkaar te brengen. De inspanningen die geleverd zijn op vlak van infrastructuur gebeurden niet enkel en alleen om daar mooie dingen neer te zetten, maar om andere mensen aan te zetten om te investeren en op die manier arbeidsplaatsen te creëren voor de werklozen. Het is dan ook daarin dat je de sociale aanpak moet situeren. Ik geef toe dat het een omgekeerde manier van werken is, maar het is een manier van werken waarmee we resultaten boeken.

De studenten waar ik het daarnet over had, die worden als het ware in de watten gelegd. Ze kunnen rekenen op gratis openbaar vervoer, enkele goed uitgeruste Alma's en tweemaandelijks overleg. Aan de andere kant lijkt het alsof er geen aandacht wordt besteed aan de jeugd van Leuven zelf.

Said El Khadraoui: Daar ga ik niet mee

akkoord. Er bestaat een jeugdraad waarmee de schepen van jeugd regelmatig overleg mee pleegt. Er is onlangs een jeugdwerkbeleid goedgekeurd waarin heel concreet staat wat de plannen zijn inzake jeugdwerking. Ik wil ook aanstippen dat jongeren tot twaalf jaar ook gratis met de bus mogen rijden. Het is wel zo dat voor de groep van twaalf tot achttien jaar wat meer inspanningen kunnen gedaan worden. Anderzijds zijn er sinds vorig jaar ook een aantal openbare repetitieruimten en er is de klassieke ondersteuning van de jeugdbewegingen en dergelijke meer. We hebben ook de "jeugdparagraaf" ingevoerd. Bij sommige van de investeringen of bij het realiseren van concrete plannen wordt de mening van de jongeren gevraagd. Let wel, "de jeugd" als dusdanig bestaat niet. Jonge mensen hebben verschillende interesses met als gevolg dat het heel moeilijk te bepalen is wat de jeugd eigenlijk wil. Op dit ogenblik zijn we het cultuurbeleidsplan aan het opstellen. Er zijn al enkele infoavonden georganiseerd. Vorige week nog hebben we dat gedaan met de jongeren. We willen dan te weten komen wat ze eigenlijk willen en wat wij zelf kunnen doen om de jongeren in de toekomst warm te krijgen voor cultuur.

Wat meteen opvalt aan het jeugdbeleidsplan is dat men creatief moet zijn met weinig middelen. Had het stadsbestuur misschien beter wat minder geïnvesteerd in infrastructuur zodat het jeugdbeleid wat meer ademruimte zou gekregen hebben?

Said El Khadraoui: Zo worden beslissingen niet genomen, hoor. Het is niet

zo dat er eerst geld wordt gegeven aan infrastructuur om dan het overschot aan de rest te verdelen, zo werkt het niet. Jeugdbeleid heeft altijd bepaald budget gekregen en dat is geleidelijk aan gegroeid, maar het is niet spectaculair. Het is wel zo dat inspanningen die door bijvoorbeeld het cultuurbeleid worden geleverd voor een stuk ook de jeugd ten goede komt. Ik heb het dan over concerten of de ondersteuning van het Stuk die allerlei initiatieven neemt die gericht zijn naar de jongeren zoals bijvoorbeeld theater, beeldende kunst en dergelijke meer.

Het Stuk is toch vooral gericht naar studenten?

Said El Khadraoui: Iedereen is welkom in het Stuk. Het Stuk is zo'n vijftwintig jaar geleden ontstaan vanuit de studenten en de universiteit, maar sinds enkele jaren krijgen zij ondersteuning van de stad Leuven, de provincie en de Vlaamse Gemeenschap. Daardoor krijgen ze een bredere opdracht met als gevolg dat ze een breder publiek moeten aanspreken. Het Stuk, dat sinds dit jaar is gehuisvest in een fantastisch nieuw gebouw met enorm veel mogelijkheden, heeft er dus alle belang bij om meer mensen aan te spreken.

De realisatie van het Stuk is niet van een leien dakje gelopen. De kosten waren geraamd op zo'n 7,5 miljoen euro. Nu bleek dat er door een ongelukkige samenloop van omstandigheden zo'n 1 miljoen te kort was. De stad Leuven en de provincie hebben elk nog eens een kwart miljoen geïn-

vesteerd en u hebt dan een aanvraag ingediend bij de Vlaamse Gemeenschap om de rest bij te passen. Uw aanvraag werd afgekeurd. Hoe hebt u dit opgelost?

Said El Khadraoui: De stad, de universiteit en de provincie gaan dat oplossen. Omdat wij het de moeite waard vinden dat het Stuk verder kan groeien en werken. Anders zouden de al gedane investeringen gewoon verloren gaan.

vergeten dat er andere zaken zijn die moeten opgelost geraken. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de schoolachterstand bij jongeren van allochtone afkomst of het ondervinden van discriminatie bij het zoeken naar werk. Het stemrecht alleen is niet voldoende, we moeten het probleem op verschillende fronten aanpakken. Hier in de stad proberen we daar concreet iets aan te doen door bijvoorbeeld de mensen waarvan we weten dat ze op zoek naar een job in te lichten en ze verder te begeleiden.

meer stemmen als Jospin binnen te halen. Zal het migrantenstemrecht geen tegengewicht vormen voor die opkomst?

Said El Khadraoui: Ik denk niet dat het een wonderoplossing is. Kijk maar naar het succes van Fortuyn en dat in een land waar er migrantenstemrecht is. In Frankrijk is het geen kwestie van een extreemrechtse opkomst, het heeft eerder te maken met de verdeeldheid bij links. Anderzijds heeft Le Pen maar

Het debat over het migrantenstemrecht was niet meer dan een regelrechte klucht. Partijen die eerst voor zijn en dan opeens tegen, chantagemiddelen die niet werden geschuwd tot zelfs regelrechte racistische uitspraken. Hoe ervoer u die hetze?

Said El Khadraoui: Ik ben al jaren voorstander van het migrantenstemrecht. Ik betreur het dat men om zogenaamde strategische redenen daar geen beslissingen in heeft genomen. We mogen het migrantenstemrecht niet te veel beschouwen als een symbooldossier, het stemrecht is eigenlijk iets vanzelfsprekend. We moeten daarnaast ook niet

Denkt u niet dat men in de toekomst weer "het vallen van de regering" naar voren zal schuiven om het niet goed te keuren?

Said El Khadraoui: Men zal er voor moeten zorgen dat bij de volgende regeringsvorming het in het regeerakkoord staat zodat vanaf het begin duidelijk is wat de afspraken zijn.

Extreem rechts is in verschillende landen aan het opkomen. Naast Antwerpen denk ik dan aan Oostenrijk, Italië, Rotterdam en onlangs schudde Le Pen Frankrijk wakker door in de eerste ronde van de verkiezingen

twee procent meer stemmen gehaald dan zeven jaar geleden. Je kan dus niet spreken van een spectaculaire vooruitgang. Wat die opkomst betreft, daar heb ik niet meteen een verklaring voor. We moeten vaststellen dat er nu meer dan ooit allerlei initiatieven worden genomen om de mening van het volk te vragen, er wordt zelfs gesproken over referenda. De mensen hebben het financieel gezien nog nooit zo goed als nu. Ondanks al die dingen is er een gevoel van ontevredenheid, van frustratie. Hoe verklaar je dat? Misschien zijn de mensen, in tegenstelling tot vroeger, wat meer op zichzelf gericht. De snelle veranderingen die onze maatschappij doormaakt zorgt er ook voor dat de

mensen zich voor een stuk onzekerder voelen. De media spelen hier ook een rol in door alleen maar de negatieve zaken in de verf te zetten en geen aandacht te hebben voor "goed nieuws".

Het zou vooral te maken hebben met een gevoel van onveiligheid.

Said El Khadraoui: Dat heeft ook weer te maken met het beeld dat men creëert. Er zijn zeker en vast een aantal mensen geconfronteerd geweest met onveiligheid, maar vele anderen hebben dat eigenlijk nooit zelf ondervonden. Ze zien dat op de televisie of lezen dat in de krant en hebben het gevoel van: "In wat voor een wereld leven wij?" Dan zijn er een aantal mensen die daarop inspelen door heel eenvoudige, heel simpele oplossingen aan te bieden met slogans zonder nuance en dat trekt spijtig genoeg aan. Een genuanceerde boodschap, zoals bijvoorbeeld de socialisten brengen, is veel moeilijker om te verkopen. Dat is net de moeilijkheid van links of de progressieve krachten: het uitgelegd te krijgen dat er geen wonderoplossing is en dat je niet enkel op een repressieve manier de zaken moet aanpakken, maar dat je ook preventief maatregelen moet nemen. Dat kan ver gaan bijvoorbeeld: onderwijs, wijkwerking. U had het daar net over die investeringen die de stad Leuven de voorbije jaren heeft gedaan. Wel, wij vinden het belangrijk dat de mensen zich goed voelen. Wij gaan ervan uit dat de mensen daar onrechtstreeks iets van meepikken.

Denkt u dat al dingen die u net hebt opgesomd ervoor gaan zorgen dat de kiezers als het ware gaan bekeerd worden? Zullen die zaken opeens een ommekeer in hun hoofd teweeg brengen?

Said El Khadraoui: Extreemrechtse kiezers zijn geen homogene groep. Je hebt daar een aantal hardliners die niet te overtuigen zijn, maar er is ook een heel grote groep van mensen die eigenlijk willen duidelijk maken dat ze het niet eens zijn met de huidige gang van zaken. Als we het hebben over criminaliteit dan moet je daar dus dagdagelijks mee bezig zijn en er niet enkel een item van maken om campagne mee te voeren. Wat dat betreft staan we er in Leuven niet slecht voor. De samenwerking tussen de politiediensten en het parket verloopt ideaal. Door de aanwe-

zigheid van studenten krijgen de mensen ook een gevoel van veiligheid in de straten. Vanuit het cultuurbeleid worden er ook inspanningen gedaan om meer en meer naar de wijken toe te gaan. Er worden dan samen met de bewoners cultuurprojecten georganiseerd zodat de mensen hun burenen leren kennen en er eens mee praten. Daaruit zou kunnen volgen dat wanneer iemand problemen heeft met zijn buurman, hij niet meteen de grove middelen bovenhaalt maar door te praten naar een oplossing zal zoeken.

Welk gevoel hebt u, enerzijds als mens en anderzijds als schepen van ontwikkelingssamenwerking, bij de ontwikkelingen in het Midden-Oosten?

Said El Khadraoui: Dat is met elkaar verweven. Het enige wat ik kan zeggen is dat het zeer triest is. Het is ook niet nieuw. Het conflict is al gaande sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog. Op een bepaald moment leek het de goede kant uit te gaan met de Palestijnen en de Israëli's. Denk aan de Oslo-akkoorden. Na de moord op Rabin is alles opnieuw verslechterd. Ik vrees dat er slechts een oplossing zal zijn pas wanneer er aan beide kanten een nieuwe leiding komt. Daarnaast moet er vanuit de internationale gemeenschap druk worden uitgeoefend, meer dan vandaag.

En geen afwachtende aannemen zoals Europa nu doet.

Said El Khadraoui: Europa heeft altijd moeite gehad om eensgezind naar buiten te komen. Anderzijds denk ik dat Europa sowieso weinig invloed kan uitoefenen op Israël. De enige die dat wel kan is de Verenigde Staten.

De Verenigde Staten beschouwen het van hun kant toch als een strijd tegen terrorisme?

Said El Khadraoui: Dat is eerder het standpunt van Israël. Voor de Amerikanen is het nog iets complexer omdat zij met een aantal andere factoren moeten rekening houden. Zij hebben er zeker geen belang bij dat landen zoals Saoedi-Arabië zich tegen hen zouden keren waardoor zij toch hier en daar druk uitoefenen op Israël. Spijtig genoeg is dat niet genoeg. Ik denk dat men in Israël zelf vanuit de socialistische strekking

een alternatief voorstel zou moeten formuleren. Een oplossing zal je pas hebben wanneer beide partijen het gevoel hebben dat ze erkend worden, dat ze gerespecteerd worden en dat er rekening wordt gehouden met ieders belangen. Er zijn een aantal wijze mensen nodig om in te zien dat er ook toegevingen moeten gedaan worden. Israël moet ook begrijpen dat het in haar belang is dat er een goed georganiseerde, relatief welvarende Palestijnse staat naast zich bestaat. Zoniet zullen de problemen blijven bestaan.

U was op negentien jarig leeftijd al gemeenteraadslid, wanneer u vijftwintig werd bent u schepen geworden. Hoe ver reiken uw politieke ambities?

Said El Khadraoui: Dat is moeilijk te zeggen. Ik heb na mijn studies nog Internationale Betrekkingen gestudeerd. Nadat ik geslaagd was voor het diplomatieke examen kon ik aan de slag bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Mijn droom om diplomaat te worden kwam dan uit en ik kon aan de slag in New York. Ik heb dan een moeilijke keuze moeten maken tussen ofwel ginder blijven ofwel, op vraag van de burgemeester (Louis Tobback, nvdr.), naar Leuven komen en schepen worden. Ik heb gekozen voor het laatste omdat het eigenlijk een fantastische kans was om op zo'n jonge leeftijd zo'n verantwoordelijkheden op te nemen en omdat het voor mij mogelijk bleef om terug te keren naar de diplomatie. Ik wist zes jaar geleden niet wat ik op dit moment aan het doen zou zijn en ik weet ook niet ook niet wat de toekomst zal brengen. Ik heb geen vooraf bepaald plan.

Valt de samenwerking mee met zo iemand als Louis Tobback die reputatie heeft van een autocraat te zijn?

Said El Khadraoui: De samenwerking valt heel goed mee. Het is een man die zijn strepen heeft verdiend in de politiek en in tegenstelling tot wat velen denken, is hij iemand die u vrijlaat. Hij zal zeker niet als een dictator dingen in jouw plaats gaan beslissen. Wij vormen een team met het college en iedereen kan zich daarin, bij manier van spreken, uitleven binnen de afspraken die gemaakt zijn natuurlijk.

Cemil Belek

Opinie

DE SLAG OM JERUZALEM

"Een symbolische oproep tot vrede"

De vorige weken zijn bijzonder snel en gewelddadig voorbij gegaan. Alle aandacht is gericht op het Midden-Oosten. Ook in Antwerpen liep de spanning hoog op tijdens een betoging voor Palestina waar een 2000-tal mensen aan hebben deelgenomen. Ik was ook van plan naar die betoging te gaan maar vreesde voor mogelijke rellen. Dit omdat de betoging zou plaats vinden heel kort bij de jodenbuurt aan het station. Mijn intuïtie had mij helaas niet bedrogen en 's anderendaags kon ik vaststellen in heel wat kranten dat de gevreesde rellen inderdaad hadden plaatsgenomen. Mijn afkeuring van dit gebeuren kon ik moeilijk onder stoelen of tafels schuiven. Ik stel mij heel wat vragen omtrent hetgeen gebeurde om te trachten te begrijpen waarom dit nutteloze geweld plaats heeft gevonden. Lag het misschien aan de politie die provoceerde? Lag het misschien aan een groep pro-sharon joden die met volle borst anti-palestijnse (lees anti-arabische) leuzen riepen? Lag het misschien aan het Vlaams Blok die achter de politie zoals gewoonlijk racistische slogans uitschreeuwden?

Ik weet het niet. Ik weet zelfs niet of dit allemaal plaats heeft gevonden. Eén ding weet ik wel. Niets spreekt dit soort gewelddadige uitlatingen goed. Wat baat het om winkels te vernielen en te plunderen? Wat baat het om de jodenbuurt binnen te stormen met geweld en onbeschaafd gedrag? Wat baat het om aanslagen te plegen op synagoges en andere joodse ruimten? NIETS! Wat zo vreemd is dat degenen van dit soort gedrag schuldig hebben gemaakt zich moslims noemen. Vaak heb ik me geërgerd aan het gedrag van jonge delinquenten waarvan de ouders moslims zijn. Ik heb al eerder dit jaar gewezen op de verkeerde automatisme die ik bij heel wat mensen terug vind. Men heeft vaak de verkeerde tendens om een marokkaan automatisch te beschouwen als een moslim. Ik heb al eerder gewezen op het feit dat je ook joodse marokkanen hebt en christelijke marokkanen. Hetzelfde geldt, denk ik, voor alle ethniciteiten.

Maar daar gaat het nu niet om. De reden voor dit schrijven is een symbolische oproep tot kalme in beide kampen (moslims en joden) om elke initiatief voor dialoog toch een kans te geven. Haat en geweld zijn de wapens van de onwetenden en onrechtvaardigen in mijn ogen. Er is altijd een uitweg, tenzij je je bevindt in een situatie waarin men een geweer of tank naar je richt met de intentie om je te doden of indien je je thuis bevindt en men dreigt ermee je huis op je te laten storten om zo jou bestaan te niet te doen. De haat die er heerst in het Midden-Oosten is een kankergezweel die dreigt zich te verspreiden naar alle gebieden waarin moslims en joden zich bevinden. In Amerika nam na 11 september het aantal aanslagen op moslims in alle mogelijke vormen exponentieel toe (zowel hier in België als in Amerika), nochtans hoor je geen Onkelinx spreken in moskeeën en ook geen premier die bezorgd snel een berichtje stuurt om zijn medeleven te getuigen. Ondanks het feit dat de aanslagen NIETS met de islam te maken hebben. Geen enkele regel in de islam staat het toe om dit soort gedrag, dit soort onrecht goed te spreken. Ach, waar zijn de tijden waarin moslims, joden en christenen vreedzaam naast en met elkaar leefden, een bijzonder hoge intellectuele beschaving ontwikkelend.

De aandacht in deze tijden wordt scherp gericht op Islam. Men

spreekt vaak van een godsdienst die haat en geweld predikt, een geloof dat achterlijk is of een geloof dat 1400 jaar achterstand heeft. De mensen die zulke meningen uiten hebben helaas zeker nooit de tijd genomen om zich te verdiepen in de geschiedenis van de Islam of in de ideologische kernboodschap van de islam. Predikt Islaam geweld? Het is gemakkelijk om iets te bewijzen indien men gebruik maakt van de 'cut-and-paste' methode. Zo halen mensen heel wat teksten uit de Koran volledig buiten (historische een maatschappelijke) context of lezen ze enkel één zin en niet hetgeen eraan vooraf gaat of hetgeen er na komt. Het is gemakkelijk om iets op deze manier te 'bewijzen' aan de hand van eender welke tekst! Om een duidelijk voorbeeld te geven van deze gegeerde methode van journalisten en pseudo-professoren, zie hier enkele citaten van belangrijke rabbijnen en fragmenten van de Talmud:

**DE AANSLAGEN HEBBEN
NIETS MET DE ISLAM TE
MAKEN. GEEN ENKELE
REGEL IN DE ISLAM
LAAT DIT TOE.**

Uitspraak van Rabbi Simon ben Yohai in 1904: Tob shebe goyyim harog. Vertaling: Zelfs de besten der niet-joden dienen allen vermoord te

worden. Uitspraak van rabbi Yaacov Perrin in de New York Times op 27 februari 1994: Een miljoen Arabieren zijn nog geen Joodse vingernagel waard. Uitspraak van rabbi Yitzhak Ginsburg, de directeur van de Kever Yossev Yeshiva (Joodse talmud school) in Nablus: Het bloed van de joden is geliefd bij de Heer, daarom heeft het een rodere kleur en is het leven van een jood verkozen boven anderen. Er is een pamflet getiteld: Vijf algemene plichten die tot de handelingen van de heiligen behoren. Hierin zegt Ginsburg: Het vermoorden van een niet-jood, zoals een Palestijn door een jood wordt in principe gezien als een goede daad en de joden zouden er daarom geen schuldgevoelens over moeten hebben. Het pamflet komt van Baruch Goldstein, een jood die in New York een groep moslims vermoordde tijdens een gebed. (1998 Ha'aretz). De Talmud vermeldt in Yebamoth 98a: Alle niet joodse kinderen zijn dieren

Zo ken ik nog verschillende citaten die zouden moeten aanwijzen op de moordlustige en uitermate gewelddadige karakter van het joodse geloof. Maar of deze juist zijn en of deze wel goed begrepen

zijn door de vertaler, daar heb ik mijn twijfels bij!!! Zou het rechtvaardig zijn om het jodendom of het christendom te veroordelen op uitspaken van een minoriteit of op basis van handelingen van een selecte groep? Ik denk dat het verkeerd is en dat men zich zeker niet mag laten misleiden door sensatie en door hetgeen de media graag toont. Hamas, Abu Sayyaf, Hezbollah... de islam wordt zonder meer verantwoordelijk geacht voor hun daden. Nooit hoor je iets over de terroristische groepen zoals Kach, of gestoord religieuze mannen zoals Yehuda Etzion (deze werd veroordeeld wegens medeplichtigheid aan het plannen van het planten van een bom om de El Aqsa Moskee op de tempelberg op te blazen in 1985, althans volgens de krant Ha'aretz). De islam verafschuwt geweld in al zijn vormen, maar staat zelfverdediging toe. Zelfs voor oorlogssituaties behelst de islam zeer strenge normen. De situatie van de Palestijnen is zeer bijzonder. Ze beschikken niet over een leger zoals dat van de Israeli's, ze beschikken niet over zoveel mankracht zoals de Israeli's, ze zijn slecht georganiseerd en hebben in vele gevallen geen of weinig kennis van verzetstechnieken.

Het kan niemand verbazen dat ze daarom ook genieten van de volledige steun van alle moslims die zich gebonden voelen met hun strijd. Wat velen niet begrijpen is waarom de moslims zich zo nauw betrokken voelen bij de Palestijnse kwestie. Wel het zit zo; in de islam worden ras, nationaliteit en identiteit vervangen door één identiteit. Er wordt niet gekeken naar blank of zwart, Ethiopiër of Amerikaan. Ik denk dat Ghandi het in zijn woorden beter kan uitleggen: Mahatma Gandhi, in his inimitable style, says "Some one has said that Europeans in South Africa dread the advent Islam — Islam that civilized Spain, Islam that took the torch light to Morocco and preached to the world the Gospel of brotherhood. The Europeans of South Africa dread the Advent of Islam. They may claim equality with the white races. They may well dread it, if brotherhood is a sin. If it is equality of colored races then their dread is well founded." (Prof. K. S. Ramakrishna Rao, Head of the Department of Philosophy, Government College for Women University of Mysore, Mandya-571401). In islam worden alle aanhangers broeders van mekaar, is het dan vreemd dat een moslim in Amerika boos wordt wanneer hij hoort dat moslims in Palestina worden onderdrukt, vermoord en verkracht? (voor deze beschuldigingen steun ik enkel op cijfers van B'Tselem, Oslo: Before and After. Jerusalem, May 1999, and website updates, 2000'). Jihad is zo een woordje dat nu vaak terug komt in de media. Dat arabisch woord betekent niet meer en niet minder dan 'strijd'. In de islam heb je twee soorten jihad; de grote jihad is de strijd van de mens tegen zijn egoïstische Ik. De kleine jihad is de strijd tegen de agressor, de verdediging van degenen die onder de verantwoordelijkheid van een moslimleider staan.

Om een algehele Jihad (de oproep van alle moslims om te strijden tegen een onrecht of tegen een agressor) uit te roepen moeten er verschillende criteria aanwezig zijn wil de oproep legitiem zijn; zo ontbreekt de belangrijkste criterium nl de aanwezigheid van een Kalief. Jihad is in géén enkel geval een oproep om een aanval te

plegen als agressor, doch enkel als verdedigingsmechanisme. Zo behoort het recht aan de Palestijnen om zich te verdedigen tegen de agressor. Worden moslims opgeroepen in de Koran om anders- of niet-gelovigen te doden?

Uit volgende citaten mag duidelijk blijken dat dat zeker niet zo is: 2.40: "O kinderen Israëls! Gedenkt Mijn gunsten, welke Ik u bewees en weest getrouw aan Mijn verbond. Ik zal Mijn verbond met u houden en Mij alleen zult gij vrezen 2.62: Voorzeker, de gelovigen, de Joden, de Christenen en de Sabianen - wie onder hen ook in Allah en de laatste Dag geloven en goede daden verrichten, zullen hun

beloning bij hun Heer ontvangen en er zal geen vrees over hen komen, noch zullen zij treuren. Indien de moslim de joden en/of de christenen moesten doden, waarom dan vermelden dat zij dan begunstigd zijn door God? (dit kan wat raar overkomen in een krant van een Unief dat een vrijzinnige karakter heeft, maar ik vond het nodig om duidelijke citaten te geven).

Het zou een heel interessante discussie zijn om te zien wat de drie partijen (de drie monotheïstische godsdiensten) gemeen hebben in plaats van te staren op hetgeen hen scheidt. Het zou veel beter zijn om te zoeken naar middelen en manieren om de 3 gemeenschappen bij elkaar te krijgen in plaats van hen tegenover elkaar te plaatsen. En inderdaad er zijn heel wat dingen die we gemeen hebben; zo getuigt mijn boek alvast: 2.136: Zegt: "Wij geloven in Allah en in hetgeen ons is geopenbaard en in hetgeen tot Abraham, Ismaël, Izaak, Jacob en de stammen werd nedergezonden en in hetgeen aan Mozes en Jezus werd gegeven

en in hetgeen aan alle andere profeten werd gegeven door hun Heer. Wij maken geen onderscheid tussen hen en aan Hem onderwerpen wij ons. De boodschap was telkens hetzelfde: vrede! Niet toevallig dat islam vrede betekent in het arabisch. Wat betreft de aanslagen op de synagogs weet ik te vertellen dat de islam daar heel kordaat over oordeelt: 22.40: Degenen die ten onrechte uit hun huizen werden verdreven alleen omdat zij zeiden: "Onze Heer is Allah." - En indien Allah sommige mensen niet met behulp van anderen tegenhield, zouden ongetwijfeld kloosters, kerken, synagogen en moskeeën, waarin dikwijls de naam van Allah wordt herdacht, afgebroken zijn. Allah zal ongetwijfeld degene ondersteunen die Hem helpt - Allah is inderdaad Sterk, Almachtig Laat dus mijn boodschap klaar en duidelijk zijn. 2.256 Er is geen dwang in de godsdienst. 6.82: Zij die geloven en hun geloof niet met onrechtvaardigheid vermengen - dezen zijn het, die vrede zullen hebben want zij zijn recht geleid Ooit bracht islam een beschaving voort die geen gelijke kende, dit gebeurde door samenwerking en vreedzame samenleving van alle mensen; jood, christen, moslim, deïst of atheïst. Laat ons een voorbeeld nemen van wat ooit was om het mogelijk te maken in een nabije toekomst.

Fouad Gandoul

Interview

FONDS PASCAL DECROOS

De laatste tijd laait de discussie rond de kwaliteit van de pers in Vlaanderen weer hoog op. Volgens sommigen zou Vlaanderen op dit vlak, in tegenstelling tot het buitenland, ondermaats presteren. De vervlakking van de kranten en de tendens tot 'popularisering' zouden de voornaamste oorzaken zijn. Vroeger was alles immers beter. Het Fonds Pascal Decroos heeft er zo zijn eigen mening over, en tracht alles in het werk te stellen om meer kwaliteit in de Vlaamse kranten te krijgen. Wij gingen even praten met de directeur van het fonds, Ides Debruyne...

We zullen maar direct met de deur in huis vallen. Waarvoor staat het Fonds Pascal Decroos?

Wij houden ons bezig met bijzondere journalistiek. Hieronder valt bijvoorbeeld onderzoeksjournalistiek. Bijzondere journalistiek is elke vorm van journalistiek die niet door de reguliere markt kan worden betaald of die veel tijd in beslag nemen. De meeste journalisten die aan een redactie werken krijgen de tijd noch het geld om grondig onderzoek te leveren. Een journalist kan niet zomaar aan zijn hoofdredacteur vragen om zich vier maanden in een dossier te mogen verdiepen. Daar zijn die journalisten te kostbaar voor.

Wij bieden journalisten de kans om een tijdje onderzoek te doen naar een be-

paalde topic. Wij trachten meer kwaliteit in de artikels te brengen, want voor kwaliteit heb je tijd nodig. Niet enkel de deskundigheid van een journalist speelt een rol, ook de tijd die besteed wordt om een artikel te schrijven is van belang. Wij zijn er speciaal om dat gat te dichten.

Waarom is er nu minder tijd dan vroeger?

Door de komst van de commerciële televisie moest het ganse medialandschap zich anders gaan organiseren. Men moest zich meer richten op het commerciële. Dat hoeft geen verlies van kwaliteit met zich mee te brengen, maar men moet uiteraard bedenken dat men in Vlaanderen het specifieke probleem

heeft van de oplages. De vraag is natuurlijk: hoe bepaal je kwaliteit? Waarmee vergelijk je dat? Kwaliteit is immers een relatief begrip. Als je dat vergelijkt met vroeger, moet je constateren dat de kwaliteit in Vlaanderen uitermate verbeterd is. Maar vergelijk je dat internationaal, met de Britse pers bijvoorbeeld, moet je toch toegeven dat er nog heel wat werk aan de winkel is. In het buitenland hebben ze natuurlijk ook veel meer middelen en mankracht om hun kranten te perfectioneren. Kunnen wij in Vlaanderen, met veel minder lezers, ooit het niveau halen van het buitenland?

Zowel De Morgen als De Standaard beweren dat ze zich, in vergelijking met het aantal redactieleden en de financiële middelen, best kunnen handhaven op internationaal vlak.

Dat vind ik ook. Ik denk dat de rendabiliteit van de Vlaming in Het algemeen, hoger ligt dan de rendabiliteit in Engeland. Het verschil ligt veelal in de sociale situatie van de journalist en niet zozeer in de output van een krant. Bij ons zijn veel journalisten freelance, hollen zich te pletter en worden onderbetaald in vergelijking met Nederland en Engeland. Ze leveren even veel en even goed werk in minder tijd en voor minder geld. Daar situeert zich het probleem vooral. Maar dat is wel een zeer persoonlijke mening.

Gebeten door journalistiek

Fonds Pascal Decroos

VOOR ONBETAALDE JOURNALISTIEK

WWW.FONDSPASCALDECROOS.COM

Nu we toch bezig zijn over 'qualiteit'. Wat mogen we verstaan onder een kwaliteitsvolle krant?

Dat is voornamelijk een inhoudelijke vraag. Een belangrijke voorwaarde is om over een goed kader van journalisten te beschikken. Oudere journalisten met veel ervaring en dossierkennis moeten een beetje de taak op zich kunnen nemen om de jongere journalisten wegwijs te maken in het vak en om hen op te leiden. Sociaal contact tussen de journalisten onderling is van groot belang. Mogelijkheden om research te doen zijn ook essentieel om tot kwaliteit te komen. Ik pleit voor een opleiding binnen het bedrijf omtrent journalistiek, en om stages te organiseren bij het buitenlandse perslandschap.

Zijn er reeds resultaten verschenen van onderzoeken die door het Fonds Pascal Decroos werden gesubsidieerd?

Zeker en vast, af en toe verschijnt zo'n onderzoek in de krant waarvoor de journalist in kwestie werkt, maar ook worden de resultaten vaak uitgegeven in afzonderlijke werken. Wij staan dan echter wel niet in voor de uitgeverkosten. In De Standaard en in De Morgen zijn bijvoorbeeld al enkele artikels verschenen. Als een onderzoek niet voldoet aan de eisen van een krant, omdat het bijvoorbeeld te lang is of te complex, dan wordt dit afzonderlijk gepubliceerd. Wij helpen dan ook de beginners om hun artikel aan een krant kwijt te raken door ze raad te geven of adressen waar ze heen kunnen.

Aan de hand van welke criteria bepalen jullie dan om een onderzoek al dan niet te subsidiëren?

Wel, ten eerste moet het opzet en de aanpak van het ingediende project overtuigend zijn. De plannen moeten doordacht en uitgewerkt zijn, er moet een zekere samenhang bespeurbaar zijn, de kans op de uitvoerbaarheid ervan moet reëel zijn en de aanvrager moet kunnen aantonen om over de nodige kennis en deskundigheid te beschikken om het project te doen slagen. Om de drie maanden komt de jury samen om de ingediende subsidieaanvragen te beoordelen. Er wordt ook een onderscheid gemaakt in de beoordeling van seniors en beginners.

Het onderzoek hangt meestal af van de kranten en journalisten. Hoe motiveren jullie hen om van het fonds gebruik te maken?

Ik heb al aan de hoofdredacteuren van de meeste kranten gevraagd om hun journalisten te motiveren. Daarnaast wil ik ook mikken op de freelance-journalisten. Zo zullen we in november 2002 een tweedaagse organiseren en we hopen dat daar veel journalisten zullen op af komen, ook freelancers. Ook met onze scriptie-wedstrijd hopen we wat meer bekendheid te bereiken. Ik hoop ook dat de discussie rond kwaliteitspers gedragen zal worden door de bevolking. Dat de mensen het belang van grondig onderzoek zullen inzien, en dit dan ook meer en meer zullen eisen. In Scandinavië is die tendens zich reeds volop aan het doorzetten, maar in Vlaanderen lijkt dit voorlopig nog geen echte prioriteit te zijn.

Mauger en Davor

De Moeial

Tweewekelijks studententijdschrift van de VUB in samenwerking met het Brussels Studentengenootschap, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur. Ons redactielokaal bevindt zich naast het KulturKaffee

Pleinlaan 2, 1050 Brussel
tel: 02/629.23.38
fax: 02/629.23.37
mail: moeial@vub.ac.be

Coördinator
Mauger Mortier

Vice-coördinator
Vincent Vaesen

Secretaris
Pieter Vissers

Penningmeester
Wouter Devriese

Lay-out
Mauger, Pieter V, Davor

Redactie
Mauger, Pieter V, Leni, Esther, Davor, Nick, Pieter D, Uti, Cemil

Studiekring Vrij Onderzoek
Ruth, Yvan, Sofie, Frederik, Maarten, Herman, Annabel, Jan-Willem, Jan, Eric, Kenno, Hazel

Medewerkers
Stefan, Nick, Uti, Griet, Brian, Maarten, Bruno, Pieter B, Maartje, Jasmin, Anne, Kurt, Sarah, Jan, Frank, Anthony, Bieke

Abonnementen
Storten op rek.nr.001-1386975-48
met vermelding 'abo'
Gewoon abo: 8,25 euro
Steunabo: 24,79 euro

Verantwoordelijke uitgever:
Domenico Vaccaro
Pleinlaan 2, 1050 Brussel
Oplage: 1500ex.

De redactie is niet verantwoordelijk voor publicaties van het BSG, VO en Dienst Cultuur noch voor opiniestukjes

Column

DE TIRANNIE VAN DE VRIJHEID EN
DE SCHOONHEID VAN HET BANALE

„Ge moet leren genieten van de stilte,“ zei mijn grootvader, en als ik dat dan niet onmiddellijk deed, kapte hij wat whiskey in de keel van het achtjarige stuk hyperkineet dat ik toen was. Hij had gelijk. Het beste antwoord op de meeste vragen is een oorverdovende stilte: we leren eigenlijk niets met al dat gezever in het abstracte, wat dan filosofie heet, met de daarbij horende woordenschat die enkel de elite van environ 100 jaar oud onder de knie heeft. Dat is wat er eigenlijk zou moeten staan. Ik hou echter niet van die stilte: het eenzame zuiveringsproces dat een tot zichzelf komen is vanuit alleen maar dat? Als er een figuur op deze wereld rondloopt die ik liever uit de weg ga, dan is dat toch wel de figuur die zich ondertussen al meer dan twintig jaar in dit lichaam verschanst. Begrijp me niet verkeerd: ik vind mezelf best wel een fantastische kerel, alleen is het zo dat ik mezelf kotsbeu ben, en daar word je behoorlijk waanzinnig van. Ik walg ervan om elke dag eten in mijn keel te moeten stoppen, ik haat de routine van dat hele wezen dat je bent: waarom ben ik morgen voor de verandering niet eens iemand anders? Ik kan mezelf verstoppen voor mezelf door me bezig te houden met avontuurlijke en nefaste dingen, liefst op geheel nieuw territorium tot op de moment dat ook hier de stilte weerkeert.

Alles buiten die stilte is eigenlijk een vlucht naar het andere, naar de andere. Om het enorme gedoe nog juist dat ietsje verpletterender te maken, zijn er ook in die vluchten sporen van een enorme routine terug te vinden: zowel sociologisch, de filosoof denkt wat filosofen denken, zowel emotioneel, gut ben ik wéér verliefd, cultureel, heel aardig die Van Gogh, politiek, welk vakje heb jij gekleurd, noem maar op, en het zal als vanzelf voorspelbaar heten. Prachtig nietwaar. Als ik me niet vergis zitten we hier dus met een cultureel systeem dat het individu en diens vrijheid als primerende waarde naar voren schuift, waarin, op de één of andere manier, elk beestje zijn unieke, maar toch weer niet zó unieke, routineuze levenswandel naar voren schuift. Het egocentrische hangt me de keel uit, het socialisme echter ook. Als ik moet kiezen tussen beiden dan kaffer ik de gene voor me gewoon uit, weze het een liberaal, een linksel-

jing, of wat dan ook...soms. Soms ben ik wel een communist, dan weer de andere kant: soms ben ik gewoon slecht, zoals iedereen, en dan verpletter ik al hetgeen me ergert en me voor de voeten komt. Nu even niet.

Nu ben ik even verliefd op de wereld... ik moet tot mijn spijt echter toegeven dat verliefd zijn echt mijn ding niet is. Hoe werkt dat kutsysteem, waar heb ik de handleiding gelegd, etcetera, etcetera. Ik krijg dat soort woorden echt niet over mijn lippen: als ik het dan al eens aandurf om iets of iemand te bezingen, dan plots verschuift mijn konijnhartje er enkele sarcastische klinkers tussen, en dan loopt het uiteraard niet meer volgens plan. U gelooft me niet? Een meisje waar ik verliefd op ben, bijvoorbeeld, moet er aan geloven. Geloof het of niet, toen, bijvoorbeeld ik aan deze tekst begon wou ik mijn grootvader een eer bewijzen: de man is nu dood en ik hield van hem; u ziet, zelfs op papier schuif ik uit en beland ik in mijn schelmenplas. Hij was een grootse leugenaar, het soort waar kinderen alles van leren, en heeft me ook zowat alles geleerd dat van belang is geweest in mijn leven: wat niet wil zeggen dat ik ooit naar hem heb geluisterd. Hij was een prachtige voorspeller en altijd deed ik precies waar hij me voor waarschuwde. Bij deze denk ik het initiele doel bereikt te hebben: hij zal het wel begrepen hebben en een vertederde en soortgelijk giftige grijs op zijn dode kop hebben staan.

Stap twee, de wereld. (Vijf minuten geen vinger die het klavier nog beroert. Nog eens vijf minuten...) O...gij. O...gij.Och..gij. En dan was er stilte: het soort stilte dat alleen tussen ware vrienden kan plaatshebben: het gebruik van woorden is niet meer nodig. Het lijkt wel alsof er geen wereld is, zo diep gaat die band, tussen mij, die aardklot en de stilte: ziedaar, mijn grootvader had gelijk. Ge moet uw bakkes leren houden.

Maarten Dierckx

Fabeltjes

KRANT

Geruchten en Gedachten, waarvan niet bewezen is dat ze niet waar zijn !

Het grote interview met Ben Fortuyn

In het lijstje van prominenten dat De Moeial reeds kon interviewen is het weer tijd voor een spraakmakend interview. Na bijna twee academiejaren achter de rug als rector aan de universiteit te Zuid-Elsene vond De Moeial het eens tijd om terug te blikken op deze twee druk bezette jaren van Van Camp. Niet tegen staande de bezetting van zijn virtueel kantoor een jaar geleden vonden we niemand minder dan Ben Fortuyn (inderdaad, neefje van...) bereid om 2 jaar beleid Van Camp eens grondig door te lichten. Het interview vond plaats in taverne 'daar klauwde enen Haan' op de stenen weg naar Wavere. Niet zo maar een café, de concentratie aan Vlaamsche ex-rectoren loopt er hoog op. Bekende geesten zoals Piet de Zomer, Els de Witte van Zichem, Walter Delacre, Roger Rabbit Dillemans en ex-onderwijsministers Danielle Coens en Luc VandenBoeynants passeren we langs de bar, kortom gans de Vlaamsche universitaire inrichtende macht. Het interieur omhelst een samengaan van het Convivium te Brussel en een Carrestel-wegrestaurant, een steriele plaats met een air van pralerigheid. Beste lezers we hebben nog nooit zoveel shit's en fuck's gehoord in heel ons leven. Het relaas van het fucking interview met Ben Fortuyn.

In het lijstje van prominenten dat De Moeial reeds kon interviewen is het weer tijd voor een spraakmakend interview. Na bijna twee academiejaren achter de rug als rector aan de universiteit te Zuid-Elsene vond De Moeial het eens tijd om terug te blikken op deze twee druk bezette jaren van Van Camp. Niet tegen staande de bezetting van zijn virtueel kantoor een jaar geleden vonden we niemand minder dan Ben Fortuyn (inderdaad, neefje van...) bereid om 2 jaar beleid Van Camp eens grondig door te lichten. Het interview vond plaats in taverne 'daar klauwde enen Haan' op de stenen weg

naar Wavere. Niet zo maar een café, de concentratie aan Vlaamsche ex-rectoren loopt er hoog op. Bekende geesten zoals Piet de Zomer, Els de Witte van Zichem, Walter Delacre, Roger Rabbit Dillemans en ex-onderwijsministers Danielle Coens en Luc VandenBoeynants passeren we langs de bar, kortom gans de Vlaamsche universitaire inrichtende macht. Het interieur omhelst een samengaan van het Convivium te Brussel en een Carrestel-wegrestaurant. Beste lezers we hebben nog nooit zoveel shit's en fuck's gehoord in heel ons leven. Het relaas van het fucking interview met Ben Fortuyn.

De Moeial: Goedenavond meneer Fortuyn. U staat vaak in de schaduw van uw neef, voelt u zich soms nooit genegeerd? Nochtans, u heeft toch ook spraakmakende opinies?

Fortuyn: Shit man, die zit wel. Als je mijn fucking mening vraagt kun je die wel krijgen! Misschien had ik ook mijn haar fucking kaal laten scheren, in dat opzicht lijkt Van Camp wel sprekend op mijn fucking neef. Shit man, de gelijkenis is zo treffend, vindt u ook niet? Sorry, maar ik wilde de man niet beledigen natuurlijk. Buiten de

hoofdelijke gelijkenis komen ze in beide fucking niets overeen.

De Moeial: Euh (vertwijfelend)...tja shit zeg, wat kan u zeggen na twee jaar beleid van de Nederlandse paarse regering ...euh Van Camp bedoel ik?

Fortuyn: Een fucking puinhoop man.

De Moeial: Een puinhoop, hoezo?

Fortuyn: Nou ja, u weet wel! Ziet u dat dan niet? Probeert u mij hier in de maling te nemen? Deu-uh (draait zijn ogen naar boven). Als u ooit voorbij het exquisite restaurant op de campus te Zuid-Elsene loopt moet u alvast toch gemerkt hebben dat er zoiets als een 'werf' is met zandhopen, plastic vuil, verloren bakstenen en torenhoge nieuwbouw, niet? Nou, shit man, dat noem ik een puinhoop. Ik snap echt niet hoe mensen hier kunnen leven, het is hier toch zoouou onleefbaar. Ik pleit voor een echt leefbare Universiteit! Asjemenu zeg, is er bij de studenten voor de Sociale Raad nog nooit een fucking lijst 'Leefbare Universiteit te Zuid-Elsene' opgekomen?...

De Moelal: Nee, maar is het mogelijk dat u bij...

Fortuyn: Nou ja, begrijpelijk dat het hier een puinhoop is. Ze doen hier fucking voortdurend het omgekeerde. Al die mooie struiken hier op de campus geven toch zo'n een aangenaam, leefbaar gevoel, niet? Waarom, (verontwaardigd) en in the name of god... wie laat ze verwijderen? Als Henk, de advocaat van Andras Pandy, al weet heeft van dit soort onleefbaarheden op deze universiteit te Brussel in een interview met De Morgen? Het is ongehoord. Vindt u dat nou zelf niet? Ik heb daarom een 10-puntenplan dat ik graag zelf zou willen voorstellen aan de baas van dit spel, universiteit... Hoe noemt u dat?

De Moelal: 'Rector', maar kan u zich alstublieft...

Fortuyn: Nou joch, het zou toch verdomd cool zijn mocht hij mij weer om advies vragen. Shit man, enig gewoon. Hebt u zijn office-telefoonnummer?

De Moelal: Ja, dat is 02/629.22.09, maar zou u a.u.b...

Fortuyn: Wacht even... ik moet hem even fucking sito presto aan de lijn hebben (neemt GSM)...Hallo? Spreek ik met...(fluisterend richting onze reporter) Hoe noem je dat nu weer?

De Moelal: (verveeld) 'Rector' ...

Fortuyn: (enthousiast) Ja hallo? Spreek ik met de 'Rector'? Ja? Nou nigj man, hier spreekt u met Meneer Fortuyn...Excuseer?...Pim Fortuyn? Nee hoor u spreekt met Ben Fortuyn het neefje van

...weet u wel? Weet u, we hebben dezelfde voornaam, enig niet?... (ontgoocheld)... U vindt dat niet enig?...Nou niet dan, ok... Hoe ik u heb kunnen bereiken?...Ja uw vrienden van De Moelal gaven mij zonet uw telefoonnummer. (terug enthousiast) Zeg ik heb een...Hallo?...Hallo? Shit...hey man, bent u daar nog? Hallo? (verontwaardigd) Shit man hij heeft precies ingehaakt! (roept luidkeels tegen de telefoon) Wat een jankie, dat heb ik nog nooit meegemaakt! Nou ja misschien wil die André, van Leuven, wel mijn advies ernstig nemen. Ik heb gehoord dat hij fucking de grootste heeft?

De Moelal: De grootste? Wat bedoelt u? Maar...

Fortuyn: (vanuit de hoogte) Shit jochie, associaties en coimbra-dinges. Ik denk dat André nog veel meer volk kan trekken met een andere naam. Hopelijk heeft hij toch nog tenminste oren naar mijn argumenten. Als hij nou die K in KUL eens zou vervangen door een L. LUL, de Leefbare Universiteit Leuven. Fuck it man, de LUL, daar had ik nog niet gedacht. Nou, misschien klinkt het toch maar een beetje LUL-lig, niet?

De Moelal: (gegeneerd naar boven kijkend) U had het zo-even over de KUL maar wat zou u voor deze universiteit aanraden?

Fortuyn: (nadenkend) Hmmm. Misschien kan jullie rector zijn voornaam maar beter in Pim laten veranderen. Pim Van Camp, dat is een beter image-profile en product-placement. Past ook meer bij zijn stijl denk ik en trekt ook meer volk aan. De naam Pim zal zeker aanslagen nu dat deze zo breed in de media is uitgesmeerd. Alhoewel, de initialen

zou dan P.V.C. worden de mensen mogen toch niet denken dat de man een PolyVinylChloride is. Als hij dan toch een nauwere samenwerking wilt met de industrie en aan fund-raising doet kan je dat woordje Rector ook maar best veranderen naar CEO. Chief Executive Office, dat is pas pro-actief denken. (twijfelend) Hij krijgt zo ook een echte unique-selling position, niet? Ik herinner me een zinnetje uit zijn beleidsplan "Het is dringend nodig de essentie van wat de universiteit wil naar buiten te brengen." Nou dat past toch perfect in dit kraam? Welcome to the free world man, kassa kassa! Heineken zou het niet beter hebben gedaan.

De Moelal: We zijn wel niet in Nederland maar net zoals u neef (maar dan zoals bij politieke partijen) hadden verschillende universiteiten al uw advies gevraagd i.v.m. de Bologna-verklaring. Nu lijken ze je niet meer te willen kennen?

Fortuyn: Ja, nochtans hadden ze mij op deze universiteit bv. in ruil een gewoon hoogleraar positie aangeboden voor verschillende vakken zoals marxistische economie! Dan kon ik van die mannelijke Oost-Europese studenten uitnodigen voor een uitwisseling! Liep dat even fout. Wegens de Bologna-verklaring, waarvoor ik nota bene advies heb gegeven, zijn net de vakken die ik mocht doceren uit het programma gegooid! Fucking hell man, Bologna is fucking kut! Dit is echt niet meer ernstig. Ik stap potverdorie naar het Arbitragehof!

De Moelal: Heeft u nog een laatste boodschap voor deze universiteit?

Fortuyn: Krijg de tyfus, man!

De Moelal: Dat zullen we zeker doen.

The Lost Pages

OVER CULTUUR...

Ik zit op mijn kot en ik kijk naar twee bladen die tegen mijn muur plakken en die twee uitspraken bevatten van George Gerbner, een ondertussen door mij tot genie verheven communicatiewetenschapper. De eerste is:

"The communications of a culture not only inform but form common images; they not only entertain but create publics; they not only reflect but shape attitudes, tastes, preferences."

Dit illustreert perfect wat de communicatie betekent in onze maatschappij: de verbeeldende beeldvormer. Denk er maar eens over na: Wat weet je eigenlijk over bijvoorbeeld Afrika? Of over de oorlog in Irak en die in Joegoslavië? Wat weet je over het hete hangijzer van het Midden-Oosten, Israël? Eigenlijk niets. Je weet er juist genoeg over om er een mening over te hebben, en je zal er waarschijnlijk een mening op nahouden die niet echt sterk verschilt van die van een ander. Of je kan er een hebben die juist het tegenovergestelde is, maar nooit zal je begrijpen wat de werkelijkheid juist inhoudt. Want zelfs al wordt je de hele waarheid verteld, dan nog is die niet volledig, ze wordt immers meegedeeld in een taal en met begrippen die je deelt met de verslaggever, de schrijver, of kortom de zender.

Je maakt in je leven een keuze uit alles wat op je pad komt en daarop bouw je je kennis. Maar het gaat niet om wat je weet, maar om wat je niet weet:

"Individuals make their own selections through which to cultivate personal images, views, tastes and preferences. But they cannot cultivate what is not available, and will rarely select what is rarely available, seldom emphasized, or infrequently presented."

Wat je dus weet, hoeveel dat ook mag zijn, is slechts een dunne lijn in het oneindige veld van de ideeënwereld, die van het zekere tot het absurde loopt. Niemand op deze aardkloot kan ooit alles te weten komen.

Als kind dacht ik er vaak aan hoe het moest zijn om alles te weten. Dan nam ik de encyclopedie van mijn vader vast en begon bij de A (natuurlijk nog niet snappend dat zelfs die encyclopedie een uiterst dunne, slechts wetenschappelijke lijn van het "alles" is). Uiteindelijk heb ik het opgegeven bij de B, omdat ik zelfs deel A niet kon onthouden: ik had wel een beeld in mijn hoofd, een soort samenvatting van mijn geheugen, een indruk die later wel eens durfde doorschermeren. Dat hebben we allemaal, maar de vraag is wat we gemeenschappelijk hebben, wat hebben we allemaal meegemaakt, gezien, gehoord, geleerd? Onze cultuur. En het trieste van de zaak is dat onze cultuur zo afhankelijk is van de media, dat de media bijna onze cultuur zijn geworden.

DM

Gedicht

Ik kijk om me heen
mensen praten en lachen
ik voel me alleen
'k zit te wachten

op iets dat maar niet wil komen
zit ik te dromen
of wordt het morgen beter

zal ik me dan één van hen voelen?

Vochtig rood (voor Jerre)

Het diepe vochtige rood daalt neder
De zon weerkaatsend op mijn
lippen,

De grauwe wolk in mijn
geest

Uiterlijk duidelijk
zichtbaar

Onzichtbaar voor hen
die niet begrijpen

Het vochtig rood valt
van mijn kin

Op een steen,

Broos,

En barst uiteen

Het Examen

GEREGLEMENTEERD

“KEN JE RECHTEN EN PLICHTEN”

Jaja mensen, het is weer tijd voor examens. Voor degenen die de hoop al hebben opgegeven en zich willen beroepen op 'alternatieve' methodes, kunt u hier naar aloude traditie vernemen wat wel en niet toegelaten is. De belangrijkste hoofdstukken van het examenreglement in een notedop. Alstublieft! U kan de volledige versie natuurlijk ook altijd opvragen bij de dienst studieadvies (gebouw Y van de sociale sector) of dienst onderwijszaken (gebouw M, vijfde verdieping). U vindt achteraan ook nog enkele nuttige adressen waar u terecht kan met al uw bezorgdheden, klachten, examenstress, faalangst, enz...

Hoofdstuk II : EXAMENCOMMISSIE

Artikel 12

1 De studenten worden slechts toegelaten tot het afleggen van de examens als zij op regelmatige wijze zijn ingeschreven voor het betrokken academiejaar.

2 Een regelmatige inschrijving voor de examens is slechts mogelijk indien alle nodige getuigschriften voor een inschrijving op de rol werden voorgelegd en het collegegeld werd vereffend. Voor éénsluitend verklaarde afschriften van diploma's en getuigschriften moeten op het administratief secretariaat van de faculteit vóór 1 mei van betreffend academiejaar ingeleverd worden.

3 Een student kan niet geproclameerd worden zolang aan de vorige bepalingen niet is voldaan.

Artikel 13

1 Onverminderd de bepalingen van artikel 12, bepalen de faculteiten de voorwaarden volgens welke de studenten toegelaten of geweigerd worden tot de examenzittijd. Deze regels moeten vanaf het begin van het academiejaar bekend worden gemaakt aan de studenten. Deze regels worden opgenomen in het aanvullend facultair reglement.

2 De studenten die niet worden toegelaten, moeten hiervan bij een met reden omklede beslissing van de Voorzitter van de examencommissie, uiterlijk twee weken vóór het begin van de zittijd, of uiterlijk veertien dagen voor het einde van de normale lesperiode schriftelijk op de hoogte worden gesteld. Een afschrift van deze beslissing wordt overgemaakt aan de Rector en de Ombudsman. Binnen drie werkdagen na de ontvangst van de beslissing, kan beroep worden ingediend bij de in artikel 56 § 1 bedoelde beroepscommissie.

Artikel 14

De studenten zijn verplicht zich voor de examens in te schrijven op de ad valvas bekendgemaakte dagen en mits het vervullen van de voorgeschreven formaliteiten. In uitzonderlijke gevallen beslist de Decaan of een laattijdige inschrijving nog mogelijk is.

Hoofdstuk IV : EXAMENVERLOOP

Artikel 15

1 De student houdt zich strikt aan de vastgestelde uurregeling en plaats van de ondervraging. In geval van overmacht heeft de student het recht zijn examen te verplaatsen, op voorwaarde dat hij hiertoe de nodige bewijzen levert. Elk geval van overmacht en de staving ervan moet binnen de drie werkdagen na het ophouden van de overmacht aan het secretariaat van de faculteit worden gemeld. In overleg met de student en de examinerator wordt onder de verantwoordelijkheid van de Decaan een nieuwe examenregeling opgesteld.

2 De examinerator houdt zich strikt aan de vastgestelde uurregeling en plaats van de ondervraging. In geval van afwezigheid van de examinerator en bij gebrek aan berichtgeving van deze laatste vervalt de examenregeling na een wachttijd van 1 uur t.o.v. de voorziene schikking. De student verwittigt zo vlug mogelijk de Decaan, die onverminderd het bepaalde in artikel 11 § 4, in overleg en met instemming van

de student een nieuwe examenregeling opmaakt.

Artikel 16

1 Het examen wordt afgenomen door de titularis van het opleidingsonderdeel of door degene die als plaatsvervanger het opleidingsonderdeel dat jaar heeft gedoceerd.

2 In geval van overmacht of wettige reden van verhindering kan de examinator een gemotiveerd verzoek richten tot de Decaan om ontheffing van het geheel of een deel van zijn examenopdracht. De Decaan stelt, in overleg met de Voorzitter van de examencommissie, een plaatsvervangend examinator, lid van het zelfstandig academisch personeel of een doctorassistent, voor aan de Rector.

3 In geval van bloed- of aanverwantschap tot de vierde graad tussen een student en een examinator wijst de Decaan in overleg met de Voorzitter van de examencommissie een plaatsvervangend examinator aan. De examinator vraagt in dit geval vóór het begin van de zittijden, deze plaatsvervangende aan bij de Decaan.

4 Op gemotiveerd verzoek kan elke examinandus, ten laatste veertien dagen vóór het door hem af te leggen examen, de Voorzitter van de examencommissie schriftelijk de aanwezigheid van één of twee ZAP-leden vragen.

Artikel 17

1 Alle tentamens en examens zijn openbaar en toegankelijk voor het publiek. Ze worden afgenomen door de verantwoordelijke titularis in een lokaal van de universiteit. In uitzonderlijke omstandigheden en met akkoord van de Decaan kan van de plaats van het examen worden afgeweken.

2 De openbaarheid van het schriftelijk tentamen/examen wordt verzekerd door de belanghebbende inzage in de kopij te verlenen. Deze kopijen liggen gedurende een termijn van drie werkdagen na de proclamatie ter inzage bij de examinator of op een behoorlijk bekendgemaakte plaats.

De examinator bewaart gedurende één jaar de schriftelijke kopijen.

3 Onverminderd het bepaalde in § 2 kan een student inzage in het schriftelijk tentamen/examen vragen, na bekendmaking van de resultaten.

Artikel 18

1 De examens worden mondeling afgenomen.

2 Op voorstel van de examencommissie of titularis of op verzoek van de studenten, kan de bevoegde facultaire instantie voor ten hoogste 1/2 van de opleidingsonderdelen van een voltijds of deeltijds jaarprogramma tot een schriftelijk examen voor het geheel of een deel van de materie beslissen. 3 De resultaten van het schriftelijk tentamen/examen worden, behalve wanneer de mondelinge voortzetting verplichtend is, ten laatste tien werkdagen na afname ad valvas bekendgemaakt. Voor de tweede zitting wordt deze termijn tot vijf werkdagen herleid.

4 De studenten behouden evenwel het recht op een mondelinge voortzetting van het examen over dezelfde materie. Het schriftelijk en mondeling gedeelte vormen één examen en geven aanleiding tot slechts één examencijfer. Op voorstel van de titularis beslist de bevoegde facultaire instantie over de verrekening van het examencijfer.

5 De beslissingen in § 2 en § 4 worden opgenomen in het aanvullend facultair examenreglement.

Artikel 19

1 Uiterlijk drie weken vóór het begin van de examenperiode kan de examinandus om medische redenen aan de Voorzitter van de examencommissie vragen een afwijking van de voorgestelde examenvorm toe te staan over de leerstof van één of meer opleidingsonderdelen. In uitzonderlijke omstandigheden kan van deze termijn en/of soort redenen worden afgeweken.

2 De Voorzitter van de examencommissie informeert de Decaan en de titularis(sen) over de afwijking.

Artikel 20

Wanneer een examinandus zich niet meldt voor de examenperiode of zijn deelneming stopzet, deelt hij dat onmiddellijk en schriftelijk mede aan de Administratieve Secretaris van de faculteit, die de Voorzitter en de leden van de examencommissie op de hoogte stelt. Bij stopzetting om medische redenen, dient een medisch attest te worden bijgevoegd.

Artikel 21

1 Vastgestelde onregelmatigheden door de student begaan tijdens het afleggen van de tentamina, examens of andere vormen van evaluatie dienen door het academisch personeelslid onmiddellijk en schriftelijk te worden gemeld aan de Decaan.

2 Elke onregelmatigheid door een student begaan tijdens het afleggen van de tentamina, examens of andere vormen van evaluatie kan aanleiding geven tot een sanctie. Deze sanctie kan gaan tot uitsluiting uit alle zittijden van het lopende academiejaar.

3 Binnen de drie werkdagen volgend op het vaststellen van de onregelmatigheden worden alle betrokkenen vooraf gehoord door de Decaan. De Decaan beslist over de onregelmatigheid en over de te treffen sanctie. De Decaan neemt na het verhoor van alle betrokkenen onverwijld een beslissing en deelt de beslissing bij

aangetekend schrijven of tegen ontvangstbewijs mee aan de student. Hij deelt ook de beslissing mee aan de Voorzitter van de examencommissie.

4 Binnen twee werkdagen na ontvangst van de beslissing kan de student een beroep indienen bij de Voorzitter van de examencommissie. Binnen vier werkdagen na ontvangst van het beroep, roept de Voorzitter de examencommissie bijeen, die beslist bij beroep.

5 In geval van beroep wordt de beslissing van de Decaan, bepaald in § 3 van dit artikel, opgeschort tot op het ogenblik dat de examencommissie bij beroep beslist over de vastgestelde onregelmatigheid.

6 De beslissingen worden meegedeeld door de Decaan aan de Rector en de Ombudsman.

7 De student mag zich steeds laten bijstaan tijdens deze procedure.

Hoofdstuk VI : DELIBERATIE

Artikel 30

De Secretaris van de examencommissie noteert nauwkeurig in de notulen de verrichtingen van de examencommissie tijdens de deliberatie. De notulen, ondertekend door de Voorzitter en de Secretaris van de examencommissie worden zo vlug mogelijk door de Decaan na elke zitting aan de Rector overgemaakt.

Artikel 31

De examencijfers worden onmiddellijk na het beëindigen van de examenreeks en uiterlijk drie werkdagen vóór de beraadslaging, meegedeeld aan de Administratief Secretaris van de faculteit of een door de Decaan aangeduid lid van het administratief personeel dat de deliberatie voorbereidt.

Artikel 32

De aanwezigheid op de deliberatie en het ondertekenen van het examenblad is verplicht voor alle stemgerechtigde leden van de examencommissie. Wettige verhindering moet vooraf aan de Voorzitter van de examencommissie of aan de Decaan worden meegegeed.

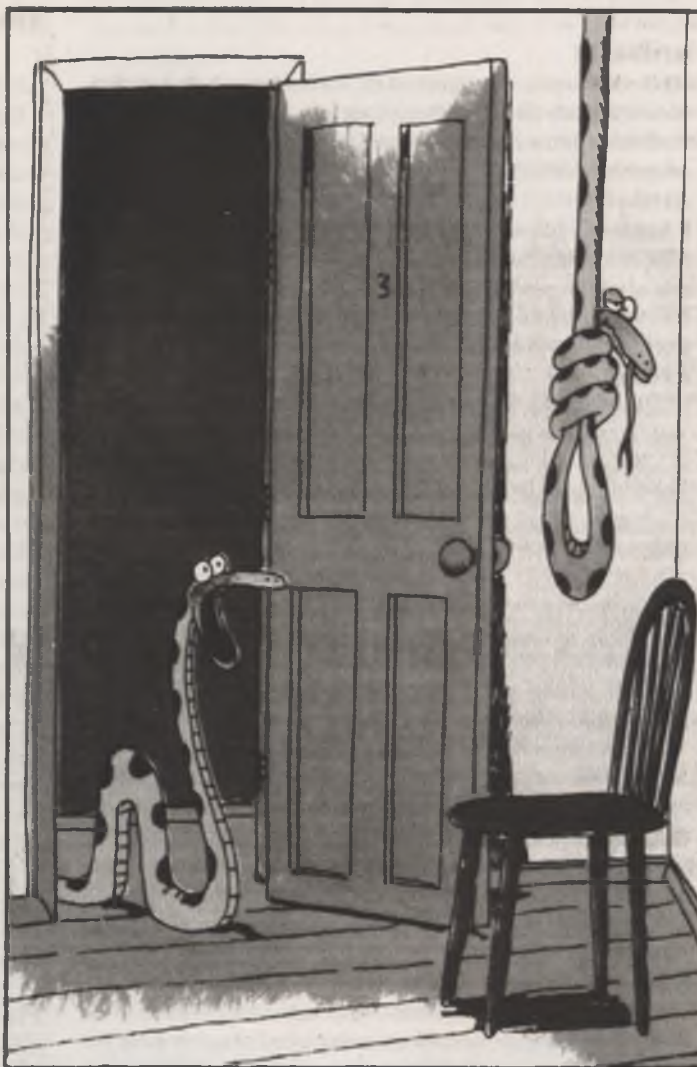
Artikel 33

1 De examencommissie kan slechts geldig beraadslagen wanneer tenminste 2/3 van de stemgerechtigde en in hoofdorde aan de faculteit verbonden leden, die de verplichte opleidingsonderdelen van het voltijds of deeltijds jaarprogramma doceren, aanwezig zijn. Is de examencommissie niet in voldoende aantal, dan stelt de Voorzitter van de examencommissie de Decaan op de hoogte. De Decaan roept binnen de twee werkdagen de leden op voor een tweede deliberatie, waarbij geldig wordt beslist, ongeacht het aantal aanwezige stemgerechtigde leden.

2 Voor de toepassing van dit artikel worden de wettige afwezigheden meegerekend voor het aanwezigheidsquorum.

Artikel 34

De examencommissie fungeert als college. Stemgerechtigd zijn de leden van de examencommissie die de betreffende student ondervraagd hebben, hierbij rekening houdend met de bepalingen van de artikels 2 en 5. Elk lid beschikt slechts over één stem, ongeacht het aantal opleidingsonderdelen waarover hij heeft ondervraagd. Elk stemgerechtigd lid van de examencommissie is gerechtigd een geheime stemming

„Jeremy, wat heb je nu gedaan?”

te vragen.

Artikel 35

1 De examencommissie beslist soeverein bij gewone meerderheid van stemmen onder de aanwezige, stemgerechtigde leden over het slagen al dan niet met graad, het niet slagen, het uitstellen, het toekennen van bijkomende overdrachten en het toelaten tot deel II van een deeltijds programma.

2 Een examinandus die alle examenvakken van het voltijds of deeltijds jaarprogramma, waarvoor hij ingeschreven is, heeft afgelegd en een gemiddeld examencijfer beneden 11 op 20 behaalt, is niet geslaagd.

3 Elke faculteit kan in haar facultair reglement aanvullende criteria opnemen inzake de te nemen beslissingen van § 1 van dit artikel.

4 Een beslissing over een bepaalde student in afwijking van de algemene regels, zoals bepaald in § 2 en § 3 van dit artikel, moet met redenen worden omkleedt.

5 Bij staking van stemmen valt de beslissing in het voordeel van de student.

Hoofdstuk VII : BEKENDMAKEN VAN DE RESULTATEN

Artikel 38

Na de deliberatie proclameert de Voorzitter van de examencommissie, de Decaan of een door hen aangeduid lid van de examencommissie in het openbaar de beslissing van de examencommissie.

Artikel 39

Binnen de vijf werkdagen na de proclamatie kan elke student een individueel puntenblad, met vermelding van het examencijfer per opleidingsonderdeel zoals besproken werd door de examencommissie, tijdens de openingsuren van het administratief secretariaat van de faculteit bekomen.

Artikel 40

Klachten in verband met beslissingen van de examencommissie die berusten op materiële vergissingen bij het verwerken van de examencijfers kunnen neergelegd worden door de leden van de examencommissie, de Ombudsman en de betrokken student bij de Decaan, die de nodige schikkingen treft.

Hoofdstuk VIII : OVERDRACHT VAN PUNTEN EN VRIJSTELLINGEN

Afdeling I : Algemeen

Artikel 41

Aan een voltijdse/deeltijdse student wordt overdracht van examencijfers toegestaan naar de tweede zitting van éénzelfde academiejaar voor de opleidingsonderdelen van het jaarprogramma waarover de student examens heeft afgelegd en waarvoor een examencijfer wordt behaald van 12 of méér.

Artikel 42

1. Aan de studenten die een jaar overdoen wordt voor de volgende drie academiejaren overdracht van examencijfers toegestaan voor de opleidingsonderdelen waarvoor zij ten minste 12 of meer behaalden.

2. Onder de in § 1 bepaalde voorwaarden kan door de examencommissie overdracht van examencijfers of vrijstelling worden toegestaan aan niet geslaagde studenten die de overdracht van examencijfers behaald hebben in een andere instelling of opleiding.

Artikel 43

1 De student mag afzien van de overdracht van één of meer examencijfers. Aan een student aan wie het voordeel van overdracht van één of meer examencijfers wordt toegekend, kan in de tweede examenzitting een graad worden verleend. Overdracht van examencijfers is slechts mogelijk voor opleidingsonderdelen die overeenstemmen met afzonderlijke quoteringen op de deliberatiebladen.

2 De student mag afzien van de overdracht vóór 15 augustus voor de tweede zitting en vóór 1 december voor de eerste zitting.

3 Individuele regelingen van overdracht vanwege de examinator zijn niet toegelaten. De Decaan maakt de hem bekende gevallen, waarbij individuele overdrachten werden toegekend, aan de Rector bekend.

Hoofdstuk IX : KLACHTEN- EN GESCHILLENREGELING

Afdeling I : De Ombudsman

Artikel 48

1 De Ombudsman ontvangt klachten en opmerkingen van studenten, die betrekking kunnen hebben op de examenregeling, het examenverloop, de beoordeling van eindverhandelingen, de deliberatie, het bekendmaken van de resultaten, de overdracht van punten en vrijstellingen.

2 De Ombudsman bemiddelt op verzoek van de studenten bij de Decaan, de Voorzitter van de examencommissie, de leden van het academisch personeel en de faculteitssecretarissen met als doel een minnelijke schikking van de klachten na te streven.

Artikel 49

1 Onverminderd de taken die de Ombudsman hem met dit reglement worden toegekend, neemt hij kennis van klachten in verband met het bepaalde in artikel 48 § 1.

2 Uiterlijk drie werkdagen na ontvangst, van de in de hier voorgaande paragraaf vermelde klacht, stelt hij een minnelijke regeling aan de Decaan voor.

3 De Ombudsman wordt onmiddellijk en schriftelijk van de definitieve oplossing op de hoogte gebracht.

Artikel 50

1 De Ombudsman heeft het recht voor de uitoefening van zijn opdracht:

- betrokken te worden bij de opstelling van de examenregeling;
- alle documenten te raadplegen in verband met het bepaalde in artikel 48 § 1;
- alle inlichtingen te krijgen betreffende elk examen ook voor de beraadslaging van de examencommissie;
- deel te nemen aan de examencommissie, evenwel zonder stemrecht.

2 Hij is tot geheimhouding en discretie verplicht.

Artikel 51

1 Over zijn activiteiten brengt de Ombudsman jaarlijks verslag uit bij de Rector vóór 15 november.

2 De Onderwijsraad bespreekt het jaarverslag van de Ombudsman in zijn eerstvolgende vergadering.

3 Vóór de aanvang van het tweede semester brengt de Rector verslag uit over de werkzaamheden van de Ombudsman en de bespreking in de Onderwijsraad bij de Raad van Bestuur.

Artikel 52

Indien de Ombudsman stemgerechtigd lid is van de examencommissie van de student, die op de Ombudsdienst beroep doet, treedt de plaatsvervangende Ombudsman op.

Afdeling II : Examengeschillen

Artikel 53

1 De student die de deelneming aan een examenzitting wordt geweigerd of die een beslissing van de examencommissie betwist, kan binnen drie werkdagen, volgend op de werkdag van de bekendmaking, bij de Voorzitter van de examencommissie de herziening van de beslissing aanvragen. De bekendmaking is het schrijven, zoals bedoeld in artikel 13 § 2, voor de weigering en de proclamatie van de examenuitslagen voor alle andere beslissingen.

2 De Decaan heeft steeds het recht de examencommissie van

zijn faculteit opnieuw te doen samenkomen, teneinde een omstreden beslissing te heroverwegen.

3 De Rector heeft steeds het recht een gemotiveerd verzoek aan de Decaan van de faculteit te richten binnen drie werkdagen na ontvangst van de notulen van de examencommissie, bedoeld in artikel 31.

Artikel 54

1 Het verzoek tot herdeliberatie wordt schriftelijk ingediend op het administratief secretariaat van de faculteit, en is met redenen omkleed. Indien het verzoek klaarblijkelijk niet ontvankelijk is, wijst de Voorzitter van de examencommissie de klacht af. In de andere gevallen roept hij binnen drie werkdagen na ontvangst van de klacht de examencommissie bijeen.

2 De Ombudsman en de Rector worden onmiddellijk van de klacht en de dag van vergadering van de examencommissie in kennis gesteld. Zij kunnen in persoon, dan wel door middel van hun vervanger of afgevaardigde, de vergadering met raadgevende stem bijwonen. In het geval de samenroeping op verzoek van de

Rector geschiedt, kan deze noch zijn vertegenwoordiger de vergadering van de examencommissie bijwonen.

Artikel 55

1 De bepalingen van onderhavig reglement omtrent de samenstelling en werking van de examencommissie gelden onverminderd. Indien een examencommissie niet in aantal is om geldig te vergaderen, wordt de daaropvolgende dag een tweede vergadering belegd. In dit laatste geval vergadert de examencommissie geldig, ongeacht het aantal aanwezige stemgerechtigde leden.

2 De beslissing omtrent de herdeliberatie is met redenen omkleed.

3 De student wordt onverwijld en door middel van een aangezekend schrijven op de hoogte gebracht van de beslissing van herdeliberatie van de examencommissie.

Artikel 56

1 Als beroepsinstantie vergadert het Rectorencollege, uitgebreid met twee ZAP-leden uit de Onderwijsraad, jaarlijks aan te duiden door de Raad van Bestuur. Er worden tevens vier plaatsver-

vangers aangeduid. In deze beroepsinstantie zetelen noch een lid van de betrokken examencommissie, noch een ZAP-lid van de betrokken

faculteit. Ingeval de Rector deel uitmaakt van de examencommissie of ZAP-lid is van de betrokken faculteit, wordt het voorzitterschap waargenomen door één van de Vice-Rectoren en wordt de beroepsinstantie een derde ZAP-lid toegevoegd. Ingeval een Vice-Rector deel uitmaakt van de examencommissie of ZAP-lid is van de betrokken faculteit, wordt in hun vervanging voorzien door aan de samenstelling van de beroepsinstantie een ZAP-lid toe te voegen.

2 Binnen drie werkdagen na ontvangst van het in vorig artikel bedoelde aangetekend schrijven, kan de student met een gemotiveerd verzoekschrift tegen de beslissing houdende herdeliberatie opkomen bij de beroepsinstantie. Het verzoekschrift wordt gericht aan de Voorzitter van de beroepsinstantie, met name de Rector.

3 De Ombudsman en de Decaan van de faculteit worden onmiddellijk van het verzoekschrift op de hoogte gebracht. Het administratief dossier wordt zonder verwijl aan de beroepsinstantie overgemaakt.

4 Alvorens een beslissing te wijzigen, hoort de beroepsinstantie de student, die bijgestaan kan worden door een raadsman of een lid van het academisch personeel die niet tot de faculteit van de in het gedrang zijnde examencommissie behoort, de Decaan van de betrokken faculteit en de Voorzitter van de examencommissie. Op de zitting van de beroepsinstantie geeft de Ombudsman of zijn vertegenwoordiger een mondeling niet-bindend advies.

5 De beroepsinstantie neemt na ontvangst van het beroep onverwijld een beslissing. Deze kan enkel de verplichting aan de examencommissie inhouden een definitieve beslissing te nemen.

De beslissing van de beroepsinstantie is met redenen omkleed en wordt aan de student aangetekend toegezonden en aan de Decaan van de betrokken faculteit en de Voorzitter van de examencommissie overgemaakt.

NUTTIGE INFO

*OMBUDSMAN/VROUW

Campus Etterbeek & Rode
ombudsmarc

Prof. Dr. M. Gelvaerts, gebouw T(ransitorium) lokaal 205,
tel:02/629.30.32, e-mail: mgelvaer@vub.ac.be,
pleinlaan 2 te 1050 Brussel

plaatsvervangend ombudscarollen

Prof. Dr. C. Andries, tel:02/629.25.28

Campus Jette ombudswisse

Prof. DR. E. Wisse, gebouw G/R4
niveau 2, tel:02/477.45.19

*Dienst Studleadvies

Campus Etterbeek (Jette op afspraak), gebouw Y
02/629.23.18, e-mail: studleadvies@vub.ac.be
ma/di/woe/vrij: 09.00-12.30u en 13.30-17.00u
donderdag: 13.30u-17.00u

*Volledig examenreglement beschikbaar op het
internet: <http://www.vub.ac.be/DOZ>

Interview met Vincent Bal

Vincent Bal is een Vlaamse regisseur om in de gaten te houden. Debuteerde met het vertederende "Man van Staal" (over je vader verliezen, 14 zijn en voor de eerste keer verliefd zijn), charmeerde voluit met "Minoes", een tijdloos sprookje over sprekende katten en verlegen journalisten. Een interview drong zich op...

KUT: Bent u al sinds uw jeugd begeistert door film?

Neen, eigenlijk was ik eerder een stripfanaat. Ik speelde ook veel toneel en theater en via via speelde ik soms een rolletje in een film. Zo'n filmset, dat had wel iets. Nu, theatercoulissen waren ook wel tof, absoluut. Maar in film maken komen twee dingen samen: je hebt acteurs en je moet visueel een verhaal vertellen; iets wat eigenlijk met stripverhalen ook gebeurt.

KUT: Je moeder runt het Eva Bal Speeltheater, een van de toonaangevende jeugdtheatergezelschappen. Heeft een jeugd met zo'n gezelschap invloed op de manier waarop u met kinderen werkt?

Dat zal zeker, maar het is geen bewust proces. Ik was zelf één van die kinderen die op de Bühne stond en ik had nooit het gevoel dat ik expliciet

geregisseerd werd. Die stukken kwamen tot stand door een soort van improvisatieproces; je had altijd de indruk dat je het stuk mee aan het maken was. Kijk er zijn geen knepen van het vak, de geheimen om kinderen te regisseren, als die al zouden bestaan, zijn niet anders dan die om gewone acteurs te regisseren. Je brengt gewoon een communicatie op gang zodat iedereen begrijpt wat je wilt.

KUT: In "De man van Staal" spreekt Vania, het meisje, West-Vlaams

Ja, dat moest gewoon zo gebeuren. Ook de locatie was van meetafaan duidelijk. Oostende is de enige kustplaats waar ik zelf naartoe ga; het is een echte stad aan de zee.

KUT: "De man van Staal" bevat een prachtige kusscène. Wat zijn jouw favoriete kusscènes?

Die scène uit "Black cat White cat" waarin de jongen bij het meisje achterop de brommer gaat zitten en ze samen het maïsveld inrijden. Als je zoiets ziet dan denk je waw, de kracht van beelden is sterk. Niet echt een kusscène maar ook wel vertederend: "Les Vacances de monsieur Hulot". Bij een verkleed bal komt Hulot als enige verkleed, als piraat. Hij danst met het mooie meisje maar durft zijn hand niet op haar blote rug leggen dus legt hij ze maar

klunzelend op het reepje stof rond haar nek. Zeer mooi.

KUT: Waar liggen je verdere ambities. Zou je graag iets maken à la "La cité des enfants perdus"?

Van die film was ik niet echt zo'n grote fan. Kijk, ik hoef niet speciaal altijd met jonge mensen te werken. Als je "Bloody Olive" ziet (een van zijn eerste kortfilms/red), dat zijn gewoon drie acteurs en in "Minoes" speelt één meisje in een cast van allemaal volwassen acteurs.

KUT: Wat ons opvalt in je films is dat ze altijd zo'n tijdloos karakter uitademen, zelfs al spelen ze zich in het heden af.

Bij "Man van Staal" is dat zelfs één van de zwakke punten van de film. Waarom? Veel mensen dachten dat die film zich effectief in de fifties afspeelde. Het is veel makkelijker een esthetiek te creëren in het verleden dan iets te situeren in het heden zonder te vervallen in een documentairestijl, dat heden toch een bepaalde look te geven. Bij Minoes wilden we graag een tijdloze sfeer creëren, een sfeer die past bij de wereld van Annie M.G. Schmidt. Dat verhaal is geschreven in 1970 terwijl haar verhalen sterk aan de jaren vijftig appelleren. Toch waren enkele ingrepen noodzakelijk. Zo hebben we de typemachine uit het boek vervangen door een laptop. Veel kinderen zijn niet meer vertrouwd met dat eerste. Maar vergis je niet: zowel "Man van staal" als "Minoes" spelen zich in het heden af.

KUT: Toch moet jouw favoriete pe-

riode de jaren vijftig zijn?

Ik kan niet ontkennen dat ik de look van een film heel belangrijk vind. Ook ben ik gek op films uit de jaren vijftig. Begin jaren '80 had je in de strip-scène bijvoorbeeld een retrostijl waar ik helemaal weg van was. Dus ja.

KUT: Vind je het niet jammer dat jouw films niet door Kinopolis worden gedistribueerd?

Ik vrees dat mijn films zouden verzuipen tussen de reusachtige promotiecampagnes daar. Ik ben altijd heel blij als er veel publiek naar een goede film gaat, kijk naar het succes van "Amélie Poulain", "American Beauty". Persoonlijk vind ik iets als "Monsters Inc" ook wel goed. Entertainende films kunnen ook goede films zijn.

KUT: Wat doet een regisseur tussen twee films in?

Na "Man van Staal" heb ik veel commercials gedraaid, onder meer enkele voor Studio Brussel, voor Proton. Na Minoes heb ik enkel workshops in scholen gegeven. Op dit ogenblik ben ik bezig iets interactiefs voor televisie te ontwikkelen.

KUT: Welke film zou je maken met een onbeperkt budget?

Goh, daar hou ik me niet zo sterk bij bezig. Bij "Man van Staal" hadden we eigenlijk te weinig geld, bij "Minoes" was er net genoeg. Die lijn zou ik wel graag aanhouden, dat er genoeg is voor wat ik wil doen. Neen, je moet niet aandringen. Voorlopig staat er geen concrete nieuwe film op stapel.

KUT: Op de KUT-site hebben we een nieuwe rubriek: Onbekend, Onbemind en Onvindbaar. Welke film zou daar volgens jou voor in aanmerking komen?

Hmm, moeilijke vraag. Ooit zag ik in het filmmuseum "Rhytm Thief": low budget, zwart-wit, toffe muziek. Ja, schrijf maar op: "Rhytm Thief".

KUT: Bedankt voor het gesprek.

Filip Hermans
Jan Sulmont

Habla con ella

***

Pedro Almodóvar
Met: Javier C-mara, Dario Grandinetti,
Rosario Flores, Leonor Watling,
Geraldine Chaplin

Drama (1u52)

Bruno De Fraigne
(c) K.U.T -Site, 2002
www.kutsite.com

De Spaanse topcineast Pedro Almodóvar heeft wellicht zijn meest volwassen film tot nu toe gemaakt en dat is een opmerkelijke wending in een sowieso erg opvallend oeuvre. Met diens wortels in een avantgardistische anti-beweging uit het Madrid van de late jaren '70, had zijn vroege werk namelijk een ontegensprekelijk underground-karakter, hetgeen in het daaropvolgende decennium enkel evolueerde tot een eigen non-conformistische mix van melodrama, kitsch en humor ('86: 'Matador', '87: 'La ley del deseo'). Ook al was het weliswaar zijn meer conventionele werk, zoals 'Mujeres al borde de un ataque de nervios', dat hem de meeste internationale erkenning opleverde, toch kan je van de ijzersterke prent die Almodóvar definitief als filmwonder klasseerde - 'Todo

Sobre Mi Madre' - onmogelijk beweren dat er iets als gelatenheid of rust van zou afstralen. En dan blijken in opvolger 'Hable Con Ella' opeens sereniteit, somberheid en ingehouden emoties de boventoon te voeren... al is dat enigszins bedrieglijk.

Dat Almodóvar in zijn thuisland reeds langer over de status van legende beschikt, konden we met eigen ogen vaststellen toen we in de Madrileense vestiging van een bekende mediaketen ter gelegenheid van deze release een

volledig rek met aan hem gerelateerde werken aantreffen, zowel in de film-, muziek- als literatuurafdeling. Met steeds terugkerende elementen als o.a. de stad Madrid, de katholieke kerk en het stierenvechten, is de Spaanse identiteit dan ook aardig vertegenwoordigd in Almodóvars films. En vooral dat laatste element treedt hier aanvankelijk erg nadrukkelijk naar voren - wordt verheerlijkt zelfs - wanneer Hable Con Ella bij middel van een aantal voor- en achterwaartse sprongen in de tijd de twee hoofdpersonages met elkaar in contact laat treden.

Enerzijds is er namelijk Marco (Dario Grandinetti), een schrijver wiens geliefde in een coma belandt wanneer ze zwaar verwond wordt door een aanvallende stier. Als vrouwelijke matador lijkt Lydia (Rosario Flores) het

prototype van Almodövars sterke vrouw. Toch is het net één van haar zwakheden die voordien de toenadering met Marco mogelijk maakte. Beiden hadden ze op dat moment nog niet zo lang een relationele breuk achter de rug: Lydia werd gebruikt door collega-stierenvechter El Nino om als mediakoppel in de belangstelling te kunnen staan en Marco is emotioneel nog niet over het verlies van zijn vorige vriendin. Onderweg naar haar fatale kamp kondigt Lydia aan dat ze achteraf moeten praten... Haar zorgen lijken de basis voor het concentratiegebrek dat haar ongeval veroorzaakte.

In de gangen van de ziekenafdeling waar hij naast Lydia waakt, zal Marco bevriend raken met een man die in dezelfde situatie is verzeild geraakt. Benigno (Javier Cmara) - de andere helft van het verhaal - is een sociaal onontwikkelde verpleger die een groot deel van zijn leven naast het ziekbed van zijn moeder heeft doorgebracht. Nu is zijn liefdevolle verzorging voorbehouden voor Alicia (Leonor Watling), het meisje op wie hij verliefd geworden is terwijl hij vanuit het raam haar balletoefeningen (met Geraldine Chaplin als lerares) observeerde. Zijn onbeholpen toenaderingspogingen werden door haar als stalking ervaren, maar wanneer ze door een verkeersongeval permanent het bewustzijn verliest, wil haar vader voor haar de beste verpleger voorhanden: Benigno. Het zal ook Benigno zijn die Marco uiteindelijk de raad "hable con ella" (praat met haar) meegeeft omdat hij ten stelligste gelooft dat coma-patiënten nog steeds een perceptie hebben van hun omgeving, ook al is zoiets dan medisch onmogelijk.

Terwijl Almodövar deze lange inleiding zich zeer sereen en traagjes - maar misschien ook een beetje saai - laat ontspinnen, schijnt de film steeds meer de kaart te kiezen van een ingetogen verwerkingsproces of van een relaas over het onvermogen tot communicatie. De fotografie is haast altijd prachtig, de muziek zeer treffend en de mannelijke hoofdrollen schitteren door de terughoudende stijl van acteren, ook al zijn er dan regelmatig terugkerende toneelvertoningen waarbij het hoofdpersonage even zijn tranen laat vloeien (cfr. 'A streetcar named desire'). Bij nader toezien echter, merk je dat de scenarist/regisseur een sporadisch weerhaakje in zijn film heeft aangebracht, waarin de oude Almodövar komt bovendrijven. Zo krijg je - vrij vroeg al - een prachtig gefilmde sequentie te zien waarin Benigno zijn patiënte wast en kleedt. Alles verloopt met de grootste sierlijkheid tot hij vaststelt dat Alicia menstrueert. Benigno begint dan haar schaamstreek te wassen, maar hij doet dit met het sprekend enthousiasme van iemand die een kattenbak moet uitkuisen, waardoor de klinische schoonheid waarmee de scène begon terug gebroken wordt.

Als toeschouwer schuifel je dan even ongemakkelijk in je zeteltje. Toch zijn dit net zeer interessante momenten in de film, die uiteindelijk zullen worden ten top gedreven in een (hilarisch) stukje zwartwitfilm. Alweer iets dat ons aan *Todo Sobre Mi Madre* deed denken, alleen is het hier een speciaal voor deze prent aangemaakte en geniaal geconcipieerde stomme kortfilm over een inkrimpand mannetje; een verhaal dat het sleutelpunt vormt voor

de haast onwezenlijke wending die de film daar neemt. Van Almodvar mag dan wel beweerd worden dat hij zijn vroegere gekte ingeruild heeft voor meer commercieel succes, met het statement dat hij hier maakt, bewijst hij dan toch even dat hij perfect op de rand van het traditioneel aanvaardbare kan balanceren... zonder te gaan overhellen.

U merkt het: naarmate het einde naderde werden we steeds meer gewonnen voor deze film. De lange inloop draagt dan wel bij tot de effectiviteit van het laatste deel, toch zou je er voor het vloeiend verloop van de gehele film net iets meer originaliteit, beweging en jeugdige spontaniteit in verwachten, terwijl er nu een bijna constant aanhoudende *sérieux* vanuit gaat. Maar wie zijn wij opdat u ons daarin zou volgen? Misschien zouden we deze film wel meer krediet geven als we niet wisten dat Almodövar ook een *Todo Sobre Mi Madre* kan maken. Misschien verwachten we nog net iets teveel excentriciteit op het witte doek. Misschien zal de zeldzame kracht van dit soort ingetogenheid ons op onze iets oudere dag beginnen te dagen...

Donnie Darko

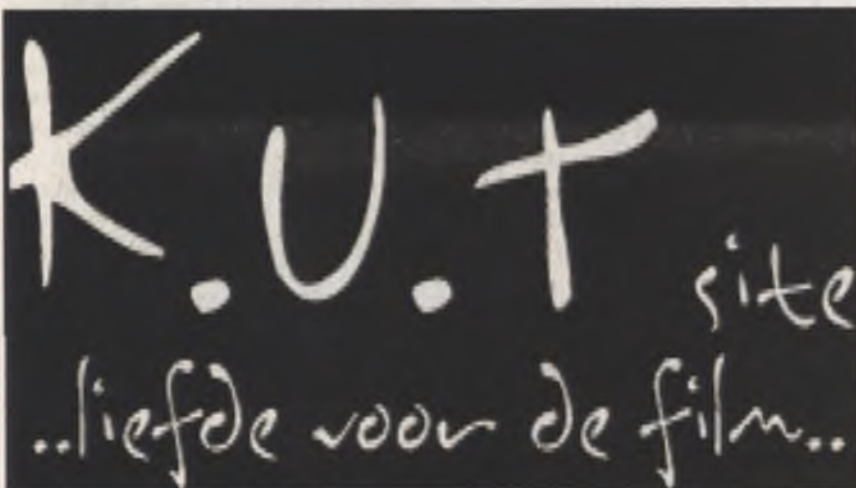
*

Richard Kelly
Met : Jake Gyllenhaal, Jena Malone,
Maggie Gyllenhaal, Holmes Osborne,
Drew Barrymore

Thriller (1u47)

Christoph Foqué
(c) K.U.T-Site, 2002
www.kutsite.com

Naar sommige films kijk je reikhalzend uit. Misschien is het onderwerp totaal uniek, zelfs vernieuwend, stimuleert het de geest, zet het je aan het dromen. Gezaghebbende critici zijn er wild van, op filmfestivals veroorzaken ze sterke sensaties en soms veroveren ze zelfs snel een plaats in de top 250 van IMDB (Amélie Poulain, *Memento*, *Requiem for a Dream*, *Mulholland Drive*,...). *Donnie Darko* is zo'n film. Weken, dagen, soms maanden wacht je gespannen op de release van wat, in het geval van *Donnie Darko* dan, wordt omschreven als "one of the earliest and most

ambitious American independent films of recent years" (Allmovie.com), of nog "a wondrous, moodily self-involved piece of work that employs X-files magic realism to galvanize what might have been a routine tale of suburban teen angst" (Village Voice). Als vervolgens referenties naar mastodonten als American Beauty, Blue Velvet, Memento en Twelve Monkeys niet uitblijven, is het zeker; dit kan niet misgaan.

Niet zelden loopt het dan toch nog fout. Jammer genoeg is Donnie Darko ook daar een voorbeeld van. Maar nogmaals: het lijkt inderdaad allemaal erg veelbelovend: een origineel concept (jongeman wordt 's nachts uit zijn slaap gehouden door een reusachtig konijn dat hem influistert vreselijke dingen te doen), elegant camerawerk, een gesatureerd kleurenpalet, fantastische soundtrack (Joy Division, Tears for Fears, Talking Heads) en verrassende rollen van Jake Gyllenhaal, Drew Barrymore en Patrick Swayze. Alleen... dit is een debuutfilm en van debuutfilms weten we dat die nogal eens teveel hooi op hun vork durven nemen. Soms toch met oerdegelijke (The Virgin Suicides) tot steengoede (Pi)

resultaten, maar in het geval van Donnie Darko met meer nefaste gevolgen. Regisseur Richard Kelly is duidelijk te ambitieus (pretentieuus?) en heeft echt alles in zijn film gepropt: hij heeft een tienerfilm willen maken, tegelijk een tijdsdocument van de jaren '80, een kritisch portret ook van conservatief middle class Amerika, dit alles met een licht satirische ondertoon, doorspekt met de David Lynch-touch en afgerond met een aantal science fiction elementen als daar zijn: tijdreizen, wormgaten,...

Het is niet moeilijk dit ondefinieerbare cinema te noemen, een film buiten elke categorie. Dat is ongetwijfeld Kelly's verdienste; Donnie Darko is door zijn eclectische mix van genres en stijlen een fascinerend kleinood. Helaas laat de film ook een onuitgewerkte, wat futloze indruk na, en dat stoort vreselijk. De versie die wij zagen (en er werden na de wereldpremière al bijna 15 minuten uitgeknipt om het tempo te verstrakken) zou dan ook niet meer mogen zijn dan een blauwdruk van de uiteindelijke film.

Hij schiet nochtans grandioos uit de startblokken. Donnie Darko is een neerslachtige tiener die midden op de rijweg wakker wordt en op de tonen van Echo & the Bunnymens The Killing Moon versuft naar huis rijdt. 's Nachts wordt hij gewekt door het reuzenkonijn Frank, die hem waarschuwt dat de we-

reld binnen 28 dagen zal vergaan. Donnie ontwaakt op een golfterrein, om vervolgens met verbijstering vast te stellen dat de afgerukte straalmotor van een vliegtuig zich tijdens zijn afwezigheid in zijn slaapkamer heeft geboord. En te bedenken dat dit alles plaatsvindt tijdens het eerste kwartier!

Helaas raakt Kelly geleidelijk aan de pedalen kwijt en slaagt hij er niet in harmonie te scheppen in de wirwar. Sommige elementen hadden best wat meer focus gekregen (bizarre ontmoetingen tussen Donnie en Frank zijn fragmentarisch), op andere momenten valt hij dan weer nodeloos in herhaling (filosofie van new age goeroe Patrick Swayze wordt erin gestampt, sessies bij psychiater worden gauw monotoon - niet bevorderlijk voor het ritme). De film is bovendien slordig gemonteerd; maakt bijvoorbeeld nodeloos gebruik van parallelmontage, waardoor de intensiteit van afzonderlijke scènes wordt afgezwakt.

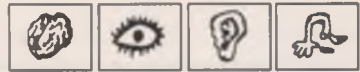
Vandaar de bewering dat dit een blauwdruk is; het scenario nog enkele keren herschrijven, er wat ballast uitknippen, een aantal opnamen overdoen (de speciale effecten ogen te goedkoop, film ze opnieuw of gooi ze eruit!) en het geheel wat hechter structureren zou al veel helpen.

Richard Kelly is duidelijk een man met ideeën die weet hoe hij sfeer kan scheppen, en we zullen zijn naam zeker en vast onthouden, maar Donnie Darko is weinig meer dan een interessante mislukking.

de cultuurkrant

trefcentrum Y' - dienst cultuur (02)629.23.25 <http://www.vub.ac.be/cultuur>

TENTOONSTELLING // TANDHEELKUNDIG INSTITUUT, AZ JETTE

Diane Bogaerts Recente tekeningen

Vernissage: donderdag 2 mei 2002 om 19u

Tekeningen en schetsen worden over het algemeen beschouwd als ontwerpen voor grootse schilderijen. Soms zijn deze werkjes zo mooi en met zoveel overgave en liefde aan de fantasie van de kunstenaar ontsproten dat ze gewoon getoond moeten worden!

Plaats: Tandheelkundig Instituut - AZ Jette, gebouw K, Laarbeeklaan 103, 1090 Brussel

donderdag 2 mei tot 2 juni 2002, iedere werkdag van 9u tot 17u

KLASSIEK CONCERT // KULTUURKAFFEE

Classical Lunch

Coördinator: Monique Vigneron

Joris Naudet, Joris Van Looveren en Michael Bleya spelen muziek van Händel, Bach, Theininger Walker, Villa-Lobos, Cardoso e.a.

Klassieke muziek, al dan niet hedendaags, is weinig populair. Nochtans zijn er ieder jaar een paar studenten die zich willen bekwalen in het vingerspel met toetsen en snaren. Het 'creatieve atelier gitaar' is een van de middelen waarmee je dit spel onder de knie kan krijgen.

De kunde van de gitaristen (in duo of trio) kan beluisterd worden tijdens de middagconcerten, zowel in Jette als in Etterbeek.

maandag 6 mei 12u, gratis, restaurant Jette
maandag 13 mei, 12u, gratis, Kultuurkaffee

MIDDAGCONCERT // KULTUURKAFFEE

Dounya 6:8

N'Diagna Laya (Senegal)
Moussa Dembélé (Burkina Faso)
Ayu Das (Bangladesh)
Umberto (Italië)

Mensen, het is volop lente! En hoe kan je dat beter vieren dan met muziek uit zonovergoten landen? Dounya 6:8 is een vierkoppige band waarvan de leden uit alle hoeken van de wereld komen. Hun muziek is een samensmelting van melodiën en ritmes uit Senegal, Italië, Bangladesh en Burkina Faso. Om de nationalisten onder ons ook wat te gunnen, nemen ze een lading djembés en andere percussie-instrumenten mee zodat het concert interactief wordt.

dinsdag 7 mei, 12u, gratis

FILM // KULTUURKAFFEE

De invloed van de Evenaar Lumumba

Frankrijk/België/Duitsland/ Italiaanse Republiek - 2000 / 115' DVD

Regisseur: Raul Peck
Scenario: R. Peck, P. Bonitzer
Fotografie: B. Luthic
Muziek: J.-Cl. Petit
Montage: J. Cometa
Acteurs: Eriq Ehouaney (Patrice Lumumba), Alex Descas (Joseph Mobutu), Théophile Moussa Sowle (Maurice Mpolo), Maka Kotto (Joseph Kasavubu), Mariam Kaba (Pauline Lumumba)

donderdag 16 mei, 21u, gratis

In 1885, op de conferentie van Berlijn, verdeelt Europa onderling het Afrikaanse continent. Kongo wordt het persoonlijk bezit van Leopold II, koning der Belgen, later van de Belgische staat. Pas in 1960 zal land onafhankelijk worden. De hecatische geschiedenis rond de onafhankelijkheid en de vroege dagen van de republiek krijgen in deze intrigerende historische reconstructie gestalte in de tragische persoon van Patrice Lumumba. Hij is voorzitter van de in 1958 opgerichte Mouvement National Congolais. Op 30 juni 1960 wordt Patrice Lumumba, een jonge autodidacte nationalist, op 36-jarige leeftijd het eerste regeringshoofd van de nieuwe onafhankelijke staat. België laat het land na de soevereiniteitsoverdracht aan zijn lot over, zonder enige basis voor een degelijk eigen bestuur te hebben. Vanaf dag een hangt het zwaard van Damocles boven het hoofd van Lumumba en hij kan zijn functie slechts twee maanden handhaven. Lumumba delft niet alleen politiek het onderspit, maar moet voor zijn idealen de ultieme prijs betalen, als hij in Katanga door zijn opponenten vermoord wordt.

THEATER // KAAITHEATER FORUM

The Wooster Group and Its Tradition An International Conference

NAJATT SCHOOL, 1977
Directed by E. LeCompte

Contactpersoon:
johan.callens@pandora.be
www.kaaitheater.be

Al wie ooit verrast, onthutst, verbaasd en verbolgen is geweest over theaterproducties van het Amerikaanse avant-garde gezelschap, The Wooster Group, repte zich van 16-18 mei naar het Kaaithheater voor het allereerste internationale congres over dit fenomeen. Een uitgelezen en uitgeslapen groepje specialisten buigt zich over werk, reputatie, en impact van regisseur Elizabeth LeCompte en haar kornuiten, inclusief een video interview met Hollywood acteur Willem Dafoe.

International Conference organized by the Free University of Brussels (VUB), with the support of The Flemish Ministry of Education, the Fund for Scientific Research - Flanders, the Commission for Educational Exchange between the USA, Belgium and Luxembourg, and the Belgian Luxembourg American Studies Association (BLASA). Since its formal establishment in 1975 The Wooster Group, led by director Elizabeth LeCompte, has managed to become one of the most important avant-garde theatre companies, unrivalled when it comes to bridging past, present and future; the dramatic tradition and performance art; actors' theatre and multimedia art. Thanks to the continuing efforts and support from Flemish organizers like Hugo Degreef (Brugge 2002), Agna Smidson and Johan Reyniers (Kaaithheater), Frie Laysen (KunstenFESTIVAL-desArts) and Jerry Aerts (deSingel), Flanders has unmistakably contributed to the development of The Wooster Group and its artistic impact, by playing host and/or co-producer together with other European theatres. The present conference should demonstrate anew the importance of such international artistic cooperation by reinvestigating the pioneering role and continuing relevance of The Wooster Group by itself and within the larger artistic community.

pictured (l. to r.): Michael Rivkin, Erik Moakowitz, Urasula Easton, Tena Cohen Clem Florit; photographer

donderdag 16 tot 18 mei, Kaaithheater

De invloed van de Evenaar Mobutu, koning van Zaire, België

Frankrijk, Kongo - 1999 / 135' Video
Documentaire, 135 min. Frans/Ned.

Realisatie: Thierry Michel
Video

"Mobutu, roi du Zaire" is een onthullend portret met als hoofdpersonage de militaire dictator van Zaire, Joseph Désiré Mobutu. Gedurende meer dan dertig jaar heeft Mobutu zijn land als een even charismatische als roofzuchtige dictator bestuurd alsof het zijn persoonlijk wingewest betrof.

Meer dan 950 uur beeldmateriaal uit archieven overal ter wereld werden doorgenomen. Daarbij ook een aantal uren onuitgegeven en voorheen ongekend materiaal, dat in Kinshasa werd gevonden. Bovendien werden nog eens 50 uren nieuwe interviews gedraaid. Het resultaat van al dit zorgvuldig zoek- en montagewerk leverde een indrukwekkende historische puzzel op. We volgen Mobutu in dit proces van persoonlijke groei, glorie en de onvermijdelijke aftakeling en ondergang. We zien Mobutu als een meesterlijke manipulator die exact de politieke situatie van het moment wist te bespelen.

donderdag 23 mei, 21u, gratis

TENTOONSTELLING // GALERY'

INK. ORPORATED

strip-collectief van eigen bodem
opent de boeken

Vernissage: woensdag 29 mei om 19u

Hoewel België wordt beschouwd als hét stripland bij uitstek, heeft een tekenaar het hier enorm moeilijk om aan de bak te komen. Strips zijn een wezenlijk onderdeel van kunst en van ons cultureel patrimonium. Het wordt tijd dat ze ook zo behandeld worden.

Vergeet Jommeke, Kiekeboe en Nero. Nu is het aan de nieuwe garde striptekenaars om u van hun talent te overtuigen. Onder meer de huiscartoonist van De Standaard, Zaza en de tekenaars van INK behoren tot die nieuwe lichter.

De strips zijn verfrissend en gedurfd en bovendien te bewonderen in GalerY van 29 mei

woensdag 29 mei tot 21 juni 2002, iedere werkdag van 11u tot 17u

FILM // KULTUURKAFFEE

De invloed van de Evenaar Pièces d'identités

België, Kongo, 97' 1998 Video
Regie: Mweze Ngangura

"Pièces d'identités" is de tweede langspeelfilm van cineast Mweze Ngangura, die eerder, samen met Benoît Lamy, het schitterende "La vie est belle" realiseerde. Deze langverwachte "opvolger" is eveneens een populaire film geworden, die zich hoofdzakelijk afspeelt in de Brusselse volkswijk Matonge, een smeltkroes van culturen, waar vooral de ingeweken Afrikaanse bevolking zich thuis voelt en in de Marollen, het échte Brussel. De film, met als ondertitel "de wederwaardigheden van koning Mani Kongo in België", is opgebouwd rond het verhaal van een oude koning van de Bakongo die naar België reist om zijn dochter terug te vinden die hij al jaren kwijt is.

donderdag 30 mei, 21u, gratis

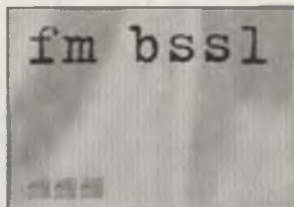
EINDEJAARSFUIF // KULTUURKAFFEE

Eindejaars-TD

DJ: Fm Bssl

Na de examens kan een student vaak nog maar aan één ding denken: FUIVEN !!

En ja, ook in dergelijke noodtoestand staan we voor jullie klaar. Schud alle stress uit je lijf en laat je maar eens goed gaan op onze

dinsdag 2 juli 2002, v.a. 22u, gratis

TENTOONSTELLING // GALERY' & GEBOUW Z

Tentoonstelling 1 2 3 4 5

versie 2002

Vernissage: wo. 3 juli om 18u
Lezing: Architectenbureau 'Ralf Coussée & Klaas Goris architecten' (onder voorbehoud)
Welkomwoord: Prof. Johan Baele, gevolgd door receptie

De vakgroep Architectuur van de Faculteit Toegepaste Wetenschappen van de VUB, stelt voor de tweede keer de architectuurprojecten van al haar studenten tentoon. De bezoeker krijgt een overzicht van de architectuurthema's die aangesneden worden in de verschillende jaren: van het inrichten van de eigen werkplek in het eerste jaar, over het omgaan met wonen en de openbare ruimte, naar het ontwerpen van grotere publieke infrastructures, om te besluiten met het organiseren van een grootschalige, stedelijke site.

De studenten krijgen hier de kans naar buiten te treden met het werk dat zij tijdens het academiejaar geproduceerd hebben, toekomstige studenten krijgen een voorsmaakje van wat hen te wachten staat, oud-studenten kunnen onderlinge contacten onderhouden, en de andere bezoekers hebben een kans om kennis te maken met de vakgroep en haar activiteiten. De tentoonstelling gaat door in de tentoonstellingsruimte van de Dienst Cultuur (GalerY boven het KulturKaffee) en in de atelierruimte van de vakgroep Architectuur (gebouw Z-lokaal ZT002), Vrije Universiteit Brussel, Triomflaan toegang B, van donderdag 4 tot woensdag 10 juli, telkens van 10u tot 18u.

woensdag 3 juli tot 10 juli 2002, iedere werkdag van 10u tot 18u

dienst cultuur
Pleinlaan 2, 1050 Brussel
cultuur@vub.ac.be

DE DEATH STAR

DE DIFSTE BONS OOLT GEBAND

(Pijpe) kop

FLASTIKE

BALLON

DRAK-VENTIEL

LICHT-POMP

'SWITCH'

FASE I
HEET WATER

FASE II
JISKOUDE WATER

MONDSTUK

WIRN KNUITSEL PLEZIER!

ZUCHT!

MOEGEROID? BOUW JE VRIENDEN!

IMPONEER JE VRIENDEN!

GEBRUIKS AANWIJZING:

* VUL DE KOP (FINE KRAHELS) ZET DE 'SWITCH' IN (1) EN PLAAS DE BALLON OP (TEST EERST EEN PAAR KEER)

* ZET DE 'SWITCH' IN (3)

* HOU EEN VUUR BIJ DE KOP (4) EN LAAT VIA (5) DE BALLON ZACHTJES LEEGLOPEN. LET EROP DAT JE NIET TE VEEL LICHT LAAT ONTSNAPPEN: DE BALLON MOET ALTIJD DE RANDEN VAN DE FLES B'LIVEN RAKEN.

* DE ROKK ZOU MAYONNAISE-DIK MOETEN ZIJN.

* START SUKKING TOT ALLE ROKK UIT (6) IS VERDROEVEN. JE KAN EVENTUEEL DE BALLON ONDERTUSSEN ZEER LANGSAM TERUG OPBLAZEN (HOU DAN WEL DE KOP AFGEDEKT MET EEN PLAATJE ZO DAT LANGSAMER ROKK KAN ONTSNAPPEN)

* ALS ALLE ROKK UIT (6) IS VERDROEVEN, ZET DAN DE 'SWITCH' OP (2) OM IERELE EEN 'HIT' TE GEVEN.

* B'LIF ZUIGEN! EEN BALLON-LADING ZOU GOED MOETEN ZIJN VOOR VERSCHILLENDE HITS.

* HERHAAL VOORGAAANDE STAPEN TOT DE INSTALLATIE TE GRAPPIG WORDT OM NOG VOORER TE KOMEN!

* LET EROP DAT ALLES PERFECT LICHTDICHT IS! GEBRUIK SILICONE OF IETS DERGELIJKS.

* VUL DE KOP ZODANIG DAT ALLES IN EEN 'TEUG' WORDT OPGEGRUUKT. DRUK DE VULLING NIET TE VAST AAN.

* HET IS BETER OM VOOR DE 'LICHT-KANALON' DARMPIES TE GEBRUUKEN MET EEN KLEINERE DIAMETER DAN DIE VAN DE 'ROOK-KANALON'.

- MAY THE FORCE BE WITH YOU !!!! -

A DE KOP - KAN JE ZELF MAKEN UIT KLEI

B DE 'GRAVITY CHAMBER' (BIJK. EEN 2L-COUPLES) LINKS ZIT EEN PLASTIC DARMPIE, NAARROOND EEN BALLON (LICHT-DICHTE VERBINING DOOR EEN ELASTIEKJE)

C KLEIN FLESJE - HET HEET WATER ZUVERT DE ROKK

D HALVE-LITER FLESJE - HET IS WATER MAKT DE ROKK SMOOTHER, TWAN SMOOTHER

E OPTIENEEL: AQUARIUM-POMPJE - OM BALLON OP TE BLAZEN (1) EN OM JEZELF EEN 'BONG-HIT' TE GEVEN (2)

F 'SWITCH' - OM LICHT IN EEN VAN 3 RICHTINGEN TE KUNNEN STUREN (TE KOOP IN AQUARIUMWINKEL)

G 'VENTIEL' - HIERHEE KAN JE DE BALLON GECONTROLEERD LATEN LEEGLOPEN

H EN (6) KAN JE WEGLATEN MAAR DAN WERKJE BEST IN TEAMVERBAND.